

Mathilda Roos

I Vårbrytningen. Teckningar ur barnens värld. Illustrerad

Stockholm. Fosterlands-stiftelsens förlags-expedition. 1891.

[– Läs mer om verket här](#)

Det avbildade exemplaret tillhör Uppsala universitetsbibliotek.

Detta verk är fritt från kända upphovsrättsliga restriktioner. Vid användning ber vi att du hänvisar till Uppsala universitetsbibliotek och Litteraturbanken.se.

Ytterligare information om upphovsrätt för detta verk finns hos Litteraturbanken:

<https://lb.se/författare/RoosM/titlar/IVårbrytningen/faksimil?om-boken>

Permanent länk (URN):

<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lb-lb8222513-faksimil>

I VÅRBRYTNINGEN

TECKNINGAR UR BARNENS VERLD

AF MATHILDA ROOS

Upsala Univ. Bibliotek

Lv. 100

Lv. 100

Dec.

I. Vorbeymungen

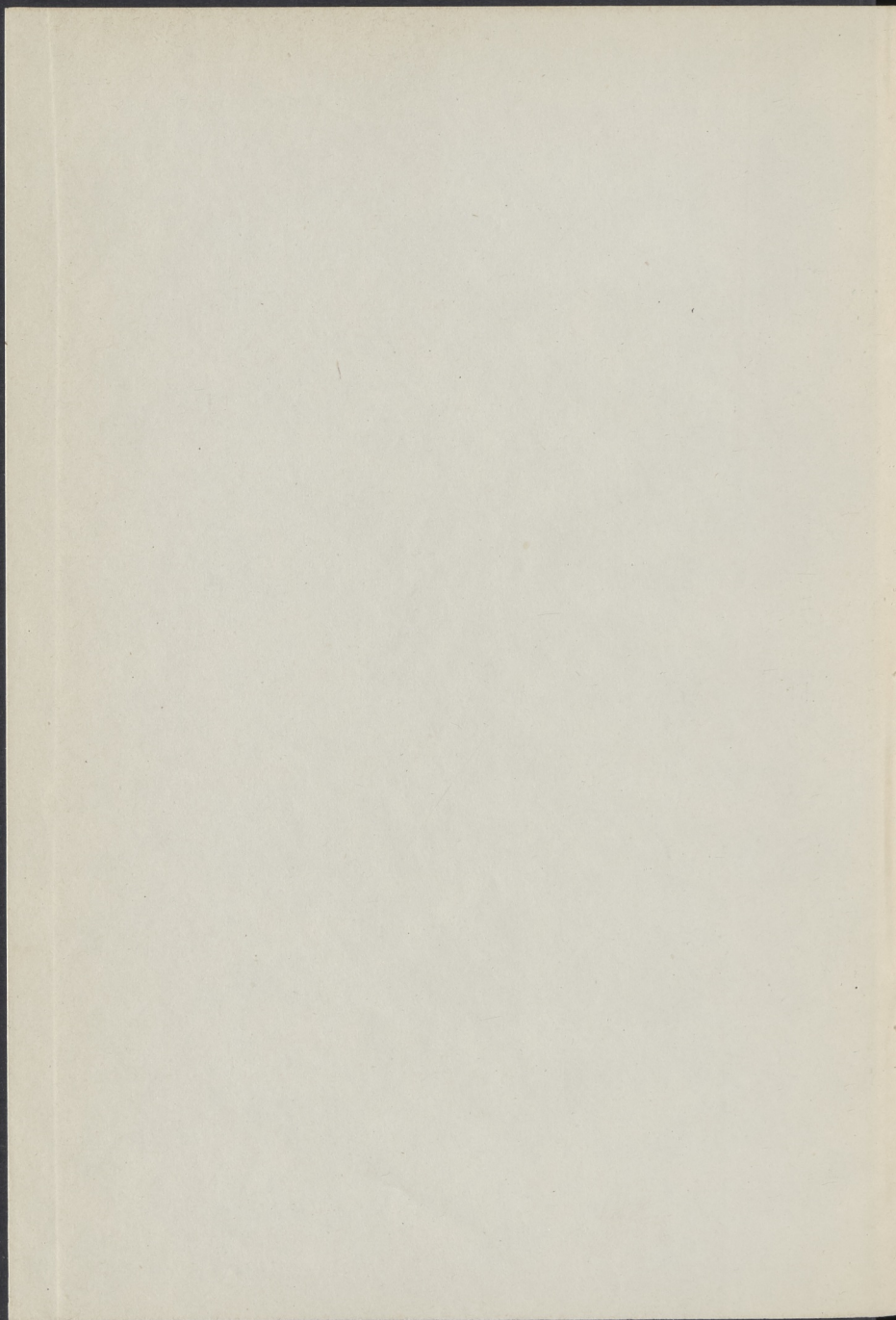
THEODORE ROOSEVELT

MATHEW R. ROOSE

THEODORE ROOSEVELT

1898

THEODORE ROOSEVELT

I Vårbrytningen

TECKNINGAR UR BARNENS VÄRLD

AF

MATHILDA ROOS

ILLUSTRERAD AF JENNY NYSTRÖM

STOCKHOLM

FOSTERLANDS-STIFTELSENS FÖRLAGS-EXPEDITION.

I Vårbyråden

TEKNIKER OCH BARN- OCH
JUVENIL- OCH BARN- OCH

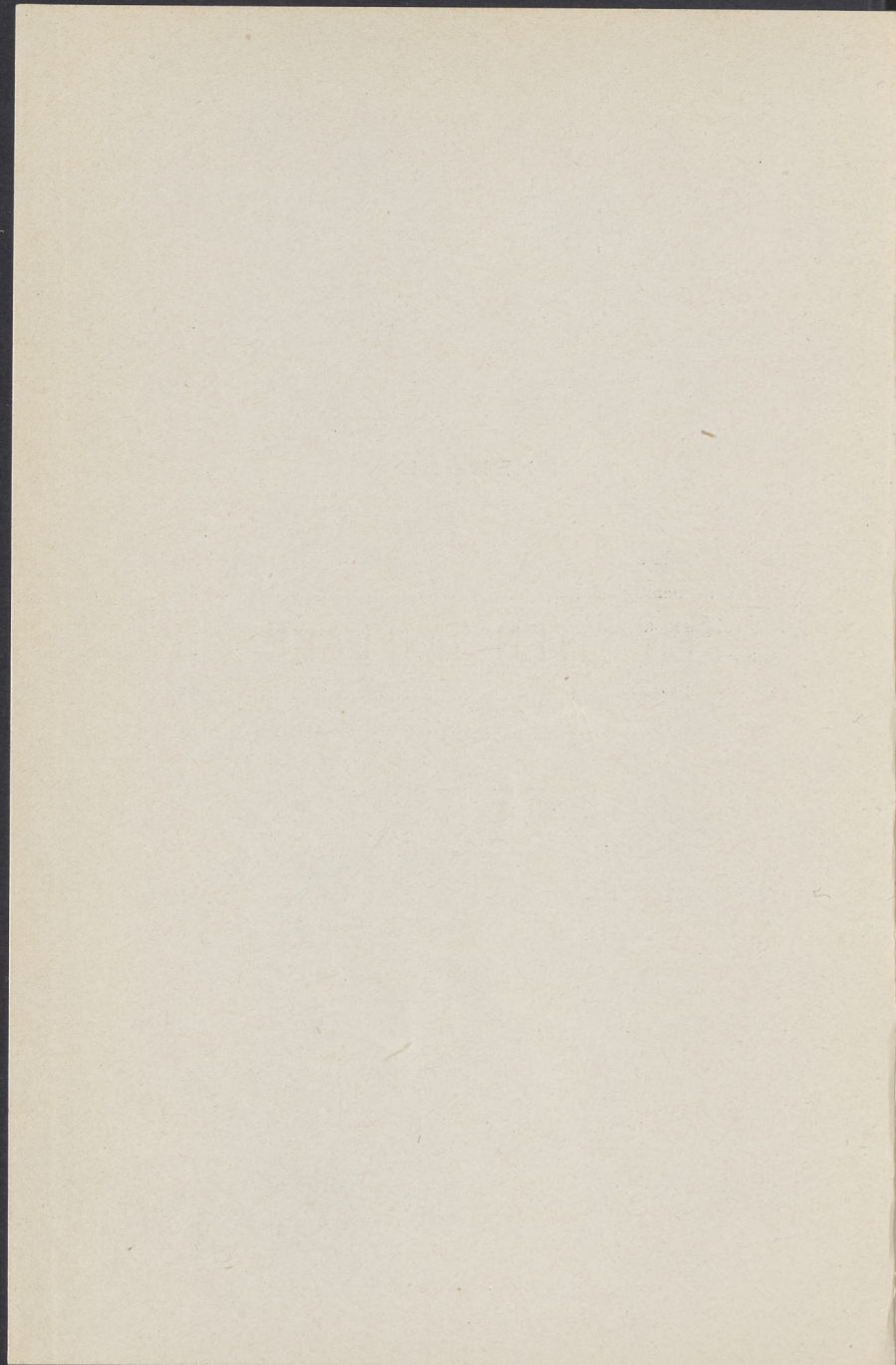
MATTHEUS ROOS

UTGIVET AV NORDISKA BOKFÖRLAGET

INNEHÅLL.

	Sid.
En liten tviflare	I
Kärlekens hemlighet	29
Det roligaste af allt	53
Fader vår	79
Det allra käraste	95
Jul	III

EN LITEN TVIFLARE.

EN LIEVE TITEL

Det hade slaskat och regnat hela hösten ända fram mot jul, så att Bertil och Lissa icke en enda gång kunnat begagna de nya kälkar, som stodo i förstugan och väntade på dem.

Bertil var en sjuårig, fader- och moderlös gosse, som förliden vår, då hans mor dog, kom ner till sin morbror, kyrkoherden i Torslunda, för att tillbringa sommaren och nästa vinter där, ty Bertil hade inga släktingar i Stockholm. Som han ännu var för liten att inackorderas hos främlingar och börja i elementarskolan, fick han tills

vidare komma till morbror och moster, där han skulle läsa tillsammans med kusin Lissa.

Det var emellertid icke alls på någon läsning Bertil för ögonblicket tänkte, där han stod på en pall med armbågarne stödda mot fönsterposten och ansiktet tryckt mot rutan. Nej, Bertil tänkte på det fula vädret och på sin vackra nya kälke, som han icke en enda gång fått begagna, fastän man redan var inne i December månad.

— Aldrig nånsin går det som man vill — tänkte Bertil bittert, under det hans trumpna ögon följde de stora, regnvåta snöflingorna, som vinden dref åt ena sidan och som, så snart de kommo ned på marken, upplöstes i ett grågult snöslask, som öfverallt betäckte marken.

Stackars Bertil kände sig djupt olycklig; han var fast öfvertygad om att det icke skulle komma att frysa på hela vintern, att han icke en enda gång skulle få begagna sin nya kälke och att han aldrig någonsin mera skulle kunna känna sig glad och lycklig...

I detsamma öppnades dörren, och en liten flicka kom in i rummet där Bertil stod.

— Bertil — sade den lilla, i det hon höjde sig på tåspetsarne för att stänga dörren, — vill du komma och leka under salsbordet? Vi låtsa, att det är en ö, och rundt omkring är det sjö, och så lägga vi ut mammas notböcker till stenar, som vi vada på och om vi inte stiga på dem, så ramla vi i sjön. Det är så roligt, så!

— Nej, tack, — svarade Bertil vresigt, — jag tycker, att det är en dum lek.

Den lilla flickan såg ledsen och förlägen ut. Hon började bita i kanten af sitt förkläde, medan hon stod bredvid Bertil och stirrade på honom.

— Om du tycker, att det är roligare — sade hon undfallande — så ska' vi ta' fram kossorna och leka la'gård.

— Nej — svarade Bertil lika vresigt — jag tycker, att det också är dumt.

Lissa svarade ej; men hon stod orörlig kvar och såg på Bertil.

— Hvarför gapar du så där? — snäste Bertil och vände sig mot sin lilla kusin.

Lissa rodnade och bet ännu ifrigare i sitt förkläde; men hon gick ändå ej sin väg.

— Usch, det gamla, otäcka vädret! — utropade Bertil efter några sekunders tystnad, — jag skulle vilja spotta på det!

— Fy, Bertil! — ropade Lissa ifrigt, — vet du inte, att det är Gud, som gör vädret.

— Jaså, — svarade Bertil och försökte se morsk ut, fastän han smått skämdes för Lissa, — hvarför gör han det icke vackert då, så att vi få åka kälke?

— Det vet jag inte, — svarade Lissa stilla, — men du har kanske inte bedt honom därom?

— Nej, det har jag inte, och inte tänker jag göra det heller, för jag vet, att det inte skulle hjälpa ett dugg, — svarade Bertil, i det han

vände sig ifrån Lissa och hastigt tryckte sitt ansikte mot rutan.

— Jo, — sade Lissa ifrigt, — det skulle hjälpa, för mamma säger, att allt hvad vi bedja Gud om, det få vi, om vi bara riktigt *tro*, att Gud vill göra hvad vi be om.

— Men det tror inte jag, och jag tänker inte heller be, — svarade Bertil ännu trotsigare.

— Fy skam, Bertil! — utropade Lissa förtrytsamt, — så stygg du är! Du får inte någon snö, det är jag säker på!

— Och inte du heller, — svarade gossen illmarigt.

— Joo, — för jag tänker *be* Gud därom, jag!

— Jaså, jag undrar just, hur Gud då ska' bära sig åt, ifall han ska' ge snö åt dig, men inte åt mig? — undrade Bertil och sneglade skadeglåd på Lissa.

Lissa funderade ett ögonblick.

— Jo, — sade hon därefter med en strålande blick, — Gud ger oss det som han tycker blir bäst för oss båda. Det gör Gud alltid. Det vet jag.

Bertil svarade ej, och sedan Lissa stått där ännu en stund och betraktat den lilla gossens missnöjda ansikte, vände hon sig om och gick långsamt ut ur rummet. Kanske skulle Gud göra Bertil snällare till eftermiddagen, så att de då kunde leka under salsbordet eller med »kossorna».

Men Bertil förblef tyst och trumpen hela dagen och ville ej leka. Han kunde ej få ur sitt

hufvud Lissas ord om bönen, och då han allt emellanåt gick fram till fönstret och såg på snöslasket därute, tyckte han sig för hvar gång höra hennes fråga: »Har du bedt Gud om vackert väder?»

Mån tro det verkligen skulle löna mödan att så där bedja Gud om hvad man önskade? Bertils mamma, som dog i våras, hade visserligen lärt honom läsa aftonbön hvar kväll, men den bestod bara af »Fader vår», »Gud som hafver» och slutligen en liten bön, att Gud måtte bevara »mamma, pappa, som är i himlen, lille Bertil och alla människor, amen». Men någon annan bön hade Bertil icke fått lära, och han trodde icke heller, att det brukades, att man bad annat än om aftonen, ända tills hans lilla kusin började tala med honom därom. Hon bad så ofta, än om ett, än om ett annat. Ibland hörde han henne säga: »Gode Gud, hjälp mig, så att jag *kan* lära mig den här svåra lexan!» Ibland bad hon: »Gode Herre Jesus, du som *höll* så af de små barnen, laga så att jag får 'det där roliga' du vet, att jag så gärna vill ha!»

I början såg Bertil blott skyggt och undrande på Lissa, då hon bad, men så småningom började han göra henne frågor däröfver.

— Hjälper det, att du ber så där? — frågade han en gång.

— Ja då, det hjälper visst! — svarade Lissa med öfvertygelse.

— Får du då alltid precis hvad du vill? — fortfor Bertil, mycket upplifvad af denna tanke.

— Nej, inte alltid, — svarade Lissa förnumstigt, — ibland tycker Gud, att det är dumt, det jag ber om, och då får jag det förstås inte!

— Jaså, — svarade Bertil betydligt afkyld, — ja, det kunde jag väl tro! Då tycker Gud förstås, att det är dumt just det som man allra helst vill. Hvad tjänar det då till att be?

— Jo, — svarade Lissa efter en stunds betänkande, — jag ber ändå, för jag blir så glad och lycklig af att bedja. Mamma säger, att då man ber, kommer man nära Gud, och att då blir det så lätt att vara snäll och god.

Härpå svarade Bertil ingenting, ty han förstod ej hvad Lissa menade. Och lilla Lissa fick fortsätta med sina böner, och ibland hörde Bertil på henne, ibland betraktade han nyfiket hennes lilla uttrycksfulla ansikte, ibland såg han ond ut och tyckte, att Lissa var dum och tråkig.

Men i dag kunde han ej komma ifrån tanken på bönen. Det skulle kanske ändå inte vara så dumt att be om litet snö, man kunde ju åtminstone göra ett försök, ingenting var ju att förlora, ty värre än det nu var, *kunde* Gud ändå inte göra vädret. Men hur skulle han bedja, hvad skulle han säga? Han tyckte, att allt, hvad han tänkte ut, lät så »pjåskigt» — alldeles som om han bara apat efter Lissa.

Och så grubblade han hela dagen utan att komma till någon klarhet... Skulle han, eller skulle han inte? Han tyckte, att det var *dumt*

att bedja, för han trodde inte, att Gud skulle höra honom, men han tyckte också, att det var dumt att låta bli, eftersom det ju ändå *kanske* kunde hjälpa...

Slutligen, då han skämdes att begära råd af Lissa, gick han in till sin moster, som satt i sängkammaren och sydde, ställde sig bredvid henne och frågade tvärt:

— Moster, Lissa säger, att om man gärna vill någonting och ber Gud därom, får man det, bara man riktigt *tror*, att Gud kan ge det. Är det sant?

Mostern lade bort sitt arbete och drog lille Bertil intill sig.

— Ja visst, min gosse, — sade hon och strök med handen öfver hans kind, — det har Lissa mycket rätt i. *Allt* hvad du ber Gud om, skall du få, om du blott riktigt tror på att han skall gifva dig det.

— Ifall jag då ber Gud, att han i morgon ger oss riktigt snöväder, så att jag får begagna min nya kälke, tror moster, att han ger det då? — fortfor Bertil.

— Det gör han, om du ber i *tro*, det vill säga, om du är alldeles säker och viss på att han skall uppfylla din bön, — svarade mostern. — Kan du bedja så, lille Bertil?

Bertil såg eftersinnande framför sig. Han var en ärlig liten gosse, som ej ville säga något, som ej var riktigt sant.

— Jag *tror*, att jag kan det, — svarade han slutligen litet tvekande.

— Nej, min gosse, om den saken får du ej säga: jag *tror*. Du skall säga: jag *vet*, jag är *förvissad*, jag vill lefva och dö på att Gud bönhör mig.

— Ja, men kunde inte Gud bara en enda gång *först* bönhöra mig, se'n skulle det vara så lätt att tro. Tycker inte moster, att han kunde det?

— Nej, min gosse, det hvarken kan eller vill han! Om jag t. ex. sade åt dig: »Bertil, jag har en mycket god kaka i skafferiet, påminn mig i morgon, så skall du få en bit däraf vid frukosten, men glöm det inte, för då kanske jag glömmmer alltsammans. Och om du då, i stället för att påminna mig, tänkte: moster narras bara, hon har ingen kaka och inte ger hon mig heller någon, ifall jag ber därom, och jag bryr mig inte om att säga något, hvad skulle då bli följden? Jo, du skulle bli missnöjd och ledsen, först på mig, som inte gaf dig något, så på dig själf, som varit så stygg och misstänksam, så skulle jag känna mig sårad öfver att du misstrott mig, och så skulle det goda förhållandet mellan oss bli stördt. På samma sätt är det mellan Gud och människan. Om du ber en bön och i djupet af ditt hjärta tänker: »Gud hör mig nog inte, det är jag säker på», då sårar du Gud, bedröfvar honom genom din misstro, och så är det goda förhållandet stördt, och Gud *kan* inte höra så-

dana böner, som inte äro ett kärleksfullt barns, utan en misstänksam fiendes. Förstår du det, lille Bertil?

— Ja, — svarade Bertil allvarligt, — jag skall försöka att bedja som moster säger.

Och då kvällen kom och Bertil slutat sin vanliga bön för mostern, sammanknäppte han ånyo sina händer och bad högt:

— Gode Gud, laga så att det blir snöväder i morgon. Du vet, hur jag längtar att få åka kälkbacke med Lissa i stora backen vid ladugården. Gode Gud, min kälke är alldeles ny och här fått stå i förstugan i två månader, för det har slaskat hela vintern. Gode Gud, jag menar *riktigt* snöväder, så att marken fryser och det blir godt slädföre. Gör det för Jesu skull, amen!

Därefter slog Bertil sina armar kring mosterns hals och kysste henne, ropade godnatt åt Lissa och vände sig mot väggen för att somna.

Men innan han somnade, kom en tanke för-rädiskt smygande genom hans själ:

— Det skall ändå bli lustigt att se, om Gud verkligen hör min bön och gör snöväder i morgon.

Fram på natten väcktes han af en häftig vindstöt, som skakade hela huset. Han satte sig upp i sängen och tittade bort mot fönstret. Om han skulle stiga upp och se efter, huruvida Gud ännu gjort något för att gå hans önsknningar till mötes?

Försiktigt smög han sig upp ur bädden, tassade fram till fönstret och tittade ut.

Nej, ännu hade Gud inte brytt sig om att göra ett endaste dugg för honom, det var tydligt. Samma otäcka regnslask som på dagen och samma storm, — de nakna lönnarne på gården riktigt piskades af ovädret.

Bertil gick tillbaka till sin säng och kröp huttrande ned i bädden. Han kände sig icke så litet nedslagen och misströstande, men han bekämpade modigt dessa känslor, sammanknäppte händerna och bad ännu ifrigare än nyss: »Gode Gud, jag *vill* så gärna tro, att du kan hjälpa; laga bara för all del så, att det blir vackert väder i morgon, att marken är frusen och att stora hvita flingor falla ned från himmelen!

Men han hade svårt att somna, och den förrädiska stämman hviskade allt emellanåt i hans öra: »det *skall* ändå bli lustigt att se, om Gud verkligen *kan*!...

Slutligen somnade han och vaknade icke förrän på morgonen vid att mostern kysste honom och att lilla Lissa, som stod bredvid hans säng, skrattande ropade »sjusofvare»!

Han satte sig upp i bädden och gnuggade ögonen. I det samma kom han ihåg hvilken viktig sak, som skulle hända i dag: han skulle få se, om Gud kunde höra hans böner eller ej. Men rullgardinerna voro ännu nere, och Lissa tvättade sig och plaskade, så att han ej kunde

höra, om det blåste som i går, — och inte heller vågade han fråga, hurudant vädret var.

Slutligen drog mostern upp rullgardinen... Men inga hvita flingor dansade i luften, det var alldeles samma väder som i går — kanske var himmelen ännu litet gråare och marken ännu slaskigare.

Bertils ansikte blef lika mulet och vresigt som vädret därute.

— Ja se, det kunde jag just tro! — utropade han, i det han satte på sina strumpor och slet i banden, så att de gingo af, — det gick alldeles precis som jag tänkte, och det var riktigt dumt, att jag bad!

— Det har du rätt i, lille Bertil, — det var mycket orätt af dig att bedja, då du tänkte, att det skulle gå som det gick, — sade mostern allvarligt. — Du vet, att Gud icke hör några böner, annat än af bedjare som *tro*, att han *kän* och *vill* hjälpa!

— Jaha, men jag trodde det *då*! — invände Bertil.

— Och nyss sa' du, att det gått alldeles som du »tänkte», hur hänger det ihop?

Bertil svarade ej; han satte på sina skor, knöt sina remmar i hårdknut och började där-efter borsta håret af alla krafter.

— Nej, min lilla gosse, — sade mostern vänligt, men allvarligt, — du trodde *inte*, att Gud skulle höra dig, inom dig fanns oupphörligt en

tänke: »jaha, få se nu, hur han ämnar göra», och sådana misströstande böner tar inte Gud emot.

Icke heller nu svarade Bertil; han tänkte blott inom sig, att hans moster var lika elak och hård som Gud.

Det blef en mycket tråkig dag för den lille gossen. Läsningen gick illa, han fick baklexa och måste sitta och plugga en lång stund efter lektionen. Vid middagsbordet slog han omkull ett vattenglas och fick bannor af morbror, och när han började gråta häröfver, måste han gå ifrån bordet och skämmas inne i barnkammaren. Och så det regnade och blåste — alldeles som om det aldrig ämnade upphöra! Nej, *det* var då säkert, inte hörde Gud några böner, och inte skulle det mera bli vackert väder i vinter, inte! Och lille Bertil snyftade och lofvade sig själf, att inte skulle han mera be Gud om någonting, för det tjänade då till rakt ingenting, och så tänkte han, att det bestämdt inte i hela världen fanns en så olycklig liten gosse som han.

För Lissa gick däremot allting så bra. Hon läste sina lexor dubbelt så fort som Bertil, hittade på roliga lekar och sjöng hela dagen och såg så glad ut, trots det fula vädret. — »Jag har så roligt, lilla mamma», — sade hon, då modern kom in i barnkammaren, — »jag leker, att alla dockorna ä' sjuka och ska' ha terpentinduk, och jag tycker, att Gud är så snäll, som låter mig ha roligt, *fast* vädret är fult.»

Bertil kände sig riktigt förargad på Lissa. »Flickor ä' så dumma», tänkte han, »kan det vara något roligt att låtsa, att dockorna ha ondt i magen?»

Men hur det var, kunde han ej motstå Lissas vänliga glädtighet, och inom kort hade han glömt sina sorger för nöjet att föreställa doktorn, som kom och ordinerade plåster och terpentindukar åt dockorna.

Dagen därpå var vädret fortfarande fult, men regnet hade upphört och luften kändes kallare. Bertil tjurade, läste sina lexor långsamt och var förarglig mot Lissa. Men Lissa var glad och snäll ändå, och på kvällen hörde Bertil, hur hon bad: »Käre Herre Jesus, laga så, att det snart blir kälkbacksväder, för Bertil önskar det så mycket.»

Slutligen en morgon vaknade barnen vid att marken var alldeles vit; det hade snöat hela natten, så att fält och ängar och skogar voro höljda i snö. Och under var marken frusen, — således det yppersta kälkbacksväder man kunde önska sig.

— Ser du, ser du! — ropade Lissa strålade, — ser du hvad Gud är god — alldeles sådant väder som vi bedt om! O... O... så roligt!

Bertil kände sig något flat.

— Ja, det förstås, det, — sade han slutligen, — men hvarför kunde Gud icke ge oss det genast?

— Jag vet inte — svarade Lissa tankfullt.

— Kanske — tillade hon blygt — var det för att lära oss att vara tåliga.

Emellertid kommo nu de nya kälkarne fram, barnen kläddes i varma vinterkläder, skinumössor på hufvudet och på händerna ullvantar, hvarefter de tågade af till ladugårdsbacken, hvar och en dragande sin kälke.

O så präktig backen var! Lång och slutande och täckt med hvit, fast snö! Hej, hvad det skulle komma att gå!

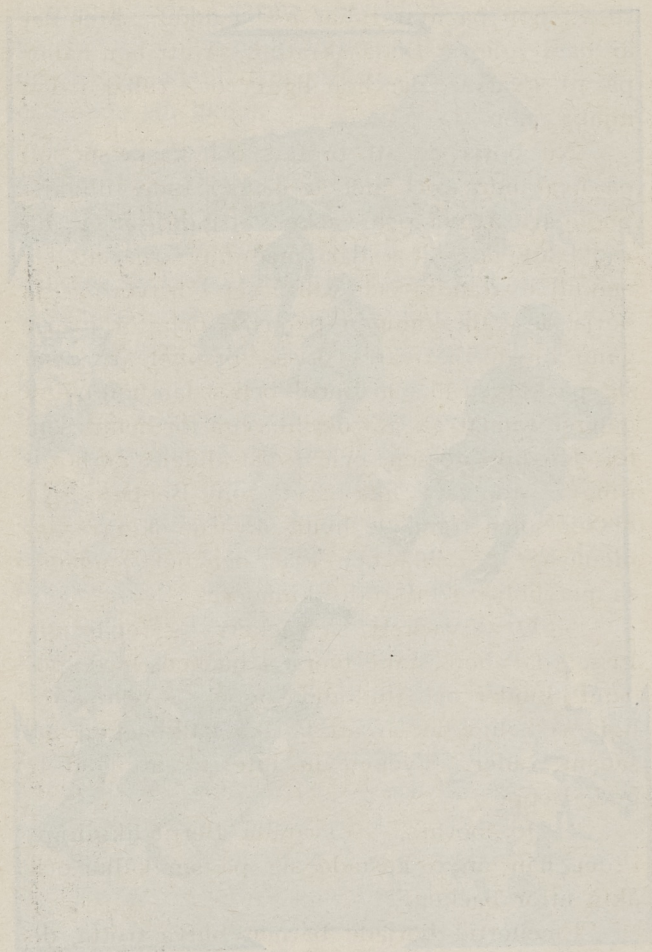
Så, nu bär det af! Bertil först, liggande på kälken, så Lissa, som sitter rak och allvarlig och styr med snöret. I susande fart rusa kälkarna utför banken, snön yr omkring dem, Lissa rynkar pannan och anstränger alla sina små krafter för att ej komma ur rätta kursen, nedanför backen går en pojke, så att Bertil får glädjen ropa ett öfverljuddt »se upp» som något svagare upprepas af Lissa, och då de komma ned på landsvägen gå kälkarna af den starka farten en lång, lång bit framåt på den mjuka, bärande snön.

Nej, ett sådant kälkbacksväder! Något sådant ha de aldrig varit med om! Deras ögon tindra, och kinderna glöda af den friska vinterkölden. Nu springa de uppför backen, stanna några sekunder för att skrattande flåsa ut efter det häftiga springandet — och så bär det af igen under höga jubelrop.

Se så, nu stjälp Lissas kälke, och den lilla flickan rullar som en boll ned i diket! Nu blir det ett skrik och ett skratt... Lissa ser ut som en snögubbe, då hon försöker att krafla sig

I vårbrytningen.

upp, och den stygge Bertil ger henne en knuff, så att hon på nytt rullar ned i diket. Men det är bara roligt. Lissa skrattar, så att hon håller på att kväfvas, där hon ligger och rullar i den mjuka snön.

Nu börja de att brottas och kasta snöboll på hvarandra, och det är nästan ändå roligare. Snön är så hvit och vacker, och det är så »lifvadt» att få gräfva däri med fingrarna, att slå omkull hvarandra och vältra sig i drifvorna! Så börja de kälkåkningen på nytt, och för hvarje gång bli de djärfvare. Lissa försöker att kasta sig på kälken liksom Bertil, och sedan hon några gånger ramlat af, går det lika bra för henne som för den lille gossen, och *det* är alldeles oerhördt roligt: »att vara lika 'styf' som Beppe!» Nu bryter solen fram, de hvita skyarne skingra sig, himmelen blir blå och klar, och hela snölandskapet höljes i ett rött skimmer.

— O så vackert, så vackert! — ropar lilla Lissa, där hon står öfverst i backen, med glödande kinder och tindrande ögon, — och så roligt, så roligt det är att få åka kälkbacke i ett sådant väder. Tycker du inte *nu*, att Gud är god, Beppe?

— Jo, bevars, — svarade Bertil likgiltigt, i det han ånyo kastade sig på sin kälke och åkte utför backen.

Emellertid började barnen blifva trötta, de hade hållit på i öfver två timmar, och så lät

hungern känna af sig. De skakade bort den värsta snön och vandrade därefter upp på gården, dragande kälkarne efter sig.

Rörelsen i friska luften hade gjort barnens aptit strykande, men de läto därför icke maten »tysta mun», som det heter, de pratade hela tiden, berättade hur roligt de haft, och mamma och pappa lyssnade småleende på deras beskrifningar öfver förmiddagens tilldragelser.

Men efter middagen, då mörkret föll på och man samlades kring brasan, som brann i stora spisen i salen, då var det som om Bertils goda lynne plötsligen farit sin kos. Han satt bredvid brasan, tyst och trampen, med benen dinglande fram och tillbaka, under det att Lissa kröp upp i sin mammas knä och började sjunga sin lilla älsklingsång:

Tryggare kan ingen vara
Än Guds lilla barnaskara,
Stjärnan ej på himlafästet
Fågeln ej i kända nästet.

— Hvarför är du ledsen, Beppe? — frågade Lissa, sedan hon slutat sången.

— Jag är inte ledsen, — svarade den lille gossen buttert.

— Ja, men du är inte glad heller, som du var i förmiddags, inte...

— Har du tackat Gud, lille Bertil, för att du fick ha så roligt med kalkåkningen i dag? — frågade nu mostern.

— Ne-nej...

— Nå, då är det inte underligt, att du ser ledsen ut, min gosse. Du önskade ju så mycket att få vackert väder och längtade att få begagna din nya kälke, och så uppfyller Gud dina önskingar och ger dig det allra härligaste väder och låter dig få vara frisk och åka så mycket du önskar, medan så många andra stackars små barn ligga sjuka eller ofärdiga, och du har inte en gång tackat honom därför! En otacksam kan aldrig vara annat än ledsen och otillfredsställd med sig själf!

Bertil svarade ej; han skrufvade sig på stolen, och hans ansiktsuttryck blef ännu misslyntare.

— O Beppe! — utropade lilla Lissa sorgset, — inte ville du be Gud om vackert väder, och inte vill du tacka honom heller, när han ger dig det? Huru skall han kunna tro, att du älskar honom, när du gör på det viset?

Men Bertil fortfor att tiga. Han kände sig vresigt stämd mot alla, icke minst mot Lissa, som såg så vänlig och god ut, och hade det icke varit därför att han var mörkrädd, så skulle han genast ha hoppat ned från stolen och begifvit sig in i barnkammaren för att få vara i fred. Men nu vågade han ej utan satt orörlig kvar, under det att Lissa på nytt började sjunga. —

Hela den vintern var vädret ovanligt vackert, omväxlande med snöfall och solskensdagar, så att barnen riktigt fingo sitt lystmäte på kalk-

åkning, snöbollar, snöfästningar och snögubbar. Bertil hade aldrig haft så roligt någon vinter, ty han hade aldrig bott på landet och visste ej, hur skönt det kan vara där under vintern. Allra roligast var det dock att få fara ut och åka på släde med morbror! Huru lätt gick icke släden fram, under det att bjällrorna pinglade och hästarna sprungit, så att andedräkten stod som hvita rökmoln omkring dem! Och så när skymningen började falla, hvad det var underligt med de snöhöljda granarna, som stodo likt spöken vid sidan af vägen! Bertil kände sig på en gång tjugad och rädd; han tyckte om att föreställa sig, att bakom träden lågo röfvere i försåt, och att troll och vargar vimlade inne i den underliga, djupa skogen, men att släden ilade framåt så fort, så fort, att intet ondt kunde hända honom!

Då våren kom och snön smälte bort, fingo barnen andra nöjen utomhus, och de vore bägge mycket uppfinningsrika i att hitta på sådana. En dag fick Bertil af trädgårds-Janne, en tolfårig pojke, som var hans synnerligen gode vän, en pilbåge med åtföljande pilar, som Janne tåljt åt honom. Bågen var mycket »stilig», med hårdt spänd sträng, så att pilarne flögo långt, långt bort, och Bertil var yr af glädje öfver sin nya båge. Nu skulle han öfva sig med målskjutning, hvarför Janne, som var hjälpsamheten själf, bakom ladugården satte upp en skott-tafla med prick i

midten och ringar rundt omkring, och nu blef det ett skjutande och prickande ifrån morgon till kväll. Detta var ändå roligare än både kälkåkning och snöbollskastning och allt möjligt, — tänk att kunna träffa pricken — Bertil tyckte, att när *det* hände, skulle han bli så lycklig, att han aldrig mera kunde känna sig missnöjd eller ledsen...

Och så sköt han dagarne igenom, och lilla Lissa stod bredvid och såg beundrande på hans idrotter, och ibland, då Bertil var riktigt nådig, fick Lissa låna bågen och göra sina försök att träffa. Men hennes pilar flögo rundt kring taflan, in i ladugårdsväggen, — till Bertils stora förnöjelse. Det var så roligt att se, hur tafatt Lissa var, och att tänka på hur mycket, mycket skickligare *han* var i konsten att skjuta till måls!

Men en dag, då Bertil var som ifrigast med sin skjutning, hände det att pilen, som flög af tidigare än han beräknat, i stället för att träffa skott-taflan gick åt sidan och träffade Lissa, som stod bredvid och såg på. Den lilla flickan gaf till ett skri, betäckte sitt ansigte med händerna och sjönk på knä. Pilen hade med sin hvassa spets trängt in i hennes ena öga...

Under en sekunds förlopp stirrade Bertil orörlig på Lissa; därefter släppte han bågen, vände sig om och sprang inåt den bredvid ladugården belägna skogen.

Han förstod ej hvad han kände, han visste ej hvad han tänkte; det var bara en sak, som

stod klar för honom: han ville ifrån Lissa, gömma sig undan, komma bort, ju längre, ju bättre...

Och så sprang han af alla krafter uppför backen, in i skogen, öfver stenar och trädrötter. Han tyckte oupphörligt, att han hörde steg efter sig och att någon ropade hans namn, men han svarade ej, han endast sprang ännu häftigare, så att hjärtat bultade och svettdropparne pärlade i hans panna...

Han ville bort... långt, långt bort, så att ingen människa mera kunde finna honom... allra helst så långt, att Gud inte kunde se honom.

Slutligen orkade han ej springa mera; han stannade och såg sig skyggt omkring. Nej, ingen förföljde honom, han var alldeles ensam, och rundt omkring honom stod skogen så dyster och allvarsam, med sina höga, mörka granar och sin djupa tystnad...

Darrande föll han ned på marken och drog sin mössa öfver ansiktet. O, att han kunde komma ännu längre bort... att han ännu bättre kunde gömma sig undan.

En djup, ångestfull förtviflan grep honom, medan han låg där och skälfde bland lingonrisen... »Du har gjort Lissa blind, du har gjort Lissa blind», hviskade oupphörligt en röst i hans öra, och han tyckte, att hvart och ett af dessa ord stack som en hvass nål i hans hjärta... Hvad skulle han göra, hvad skulle han taga sig till, hur skulle han få någon hjälp i sin rysliga sorg?...

Nu fanns det ingen annan utväg än att bedja — nu voro alla andra vägar stängda — stackars Bertil var ensam inför Gud med sin stora, stora sorg, som tryckte honom ned till jorden...

Och så släppte han mössan, som skylde hans ansikte, sammanknäppte händerna och bad, för första gången i sitt lif sin *egen* bön, med egna ord, och ur sitt öfverfulla hjärtas djup:

— Käre, gode Herre Gud, hjälp mig ur den här förskräckliga sorgen. Låt mig inte ha gjort Lissa blind, för då kan jag aldrig någonsin mera bli glad i hela mitt lif! Käre, gode Jesus, hör min bön, för jag är så olycklig, så olycklig! Låt Lissa bli bra igen, så skall jag tacka dig och alltid, alltid vara en snäll gosse. Gör det, gode Gud och Jesus, amen!

Då han slutat sin bön, kände han en förunderlig stillhet och frid efterträda den ångest han nyss erfarit. Och i stället för de förfärliga orden: »du har gjort Lissa blind», hörde han nu en annan röst: »Gud hjälper, Gud hjälper»... Så brast han i gråt, och under en lång stund låg han orörlig och snyftade sakta mot den af hans tårar våta mossan.

Kvart efter kvart förgick; han visste ej hur länge han legat här, då han fick höra steg bakom sig. Förskräckelsen grep honom ånyo, han vände sig bort och borrhade det brännande ansiktet in i mossan, men i det samma kände han sig omsluten af ett par armar, och innan han hunnit

se upp, var han lyft från marken och tryckt till sin mosters bröst...

Bertil vågade ej se på mostern, än mindre göra någon fråga, men han kände, hur hon darade i hela kroppen och hur hennes tårar, den ena efter den andra, föllo på hans panna. Var det därför att Lissa blifvit blind? O ja, ja, det kunde ej vara för annat! »Ack gode Gud, gode Gud», — hviskade han i sitt hjärtas ångest, — »hjälp mig... hjälp mig!»...

— Min älskade gosse, — sade nu mostern, i det hon sakta smekte hans hår och tvang honom att se upp, — Herren vare tack och lof, att jag har funnit dig, och att intet ondt händt dig. Stackars min lille gosse, nu skall du vara glad igen, ingenting har händt, Lissa har bara fått en liten rispa på ögonlocket, och om ett par dagar är hon bra igen!

Bertil svarade ej, han slog sina armar kring mosterns hals och grät som om alla känsloströmmar inom honom på en gång brustit lösa. Mostern lät honom gråta ut och försökte blott att genom sina smekningar lugna honom. Men då snyftningarne så småningom upphörde, sade hon allvarligt:

— Skola vi icke tacka Gud nu, Beppe?

— Jo, jo! — ropade Bertil ifrigt, — jag bad Gud så mycket, moster, och han hörde mig, nu vill jag tacka honom, så mycket jag orkar!

Bertil och moster föllo nu på knä, och mostern uttalade en tacksägelse till Gud, som icke allenast afvändt den hotande olyckan från deras hem, utan äfven gjort den till ett medel att träffa lille Bertils hjärta och göra det mjukt och tacksamt . . .

Och Bertil upprepade mosterns ord, och rundt omkring dem stod skogen, nu icke längre mörk och fruktansvärd som nyss, utan stilla och andaktsfull, liksom hade hvarje träd deltagit i bönen . . .

Nu stego mostern och Bertil upp och begåfvo sig hemåt. Det var icke utan, att Bertil kände sig litet skygg för att träffa Lissa; han tyckte, att hon blifvit en mycket betydande person nu, sedan hon varit nära att bli blind, och så var han äfven nyfiken att se, hur hennes öga skulle se ut.

Då de nalkades gården, kom Lissa springande för att taga emot dem. Äfven hon tycktes vara litet skygg, ty då hon stannade framför Bertil, rodnade hon och slog ned ögonen, det vill säga det friska ögat, ty det andra skyldes af en linnebindel, som kom Bertil att känna sig mycket illa till mods.

Under några sekunder kämpade han med sig själf; blyghet, halsstarrighet och högmod rörde sig inom honom. Men så tänkte han på bönen ute i skogen, och då blef han plötsligen lugn och glad, räckte Lissa sin hand och sade:

— Förlåt mig, Lissa!

Men Lissa kunde ingenting svara; hon endast slog sina armar kring Bertils hals, tryckte sig intill honom och kysste honom...

Sedan den dagen har Bertil icke haft svårt hvarken att bedja eller tacka.

Ty den lille gossen har, liksom patriarken Jakob, då han återvände till sin födelsebygd och på natten kämpade med Gud och tilltvang sig hans välsignelse, äfven han haft en stund, då han stod ansikte mot ansikte med Herren och kände, hur han välsignade honom. Och när ibland hans Jakobs-natur, det vill säga, hans högmådig, själfviska »jag» vaknar, och han inte vill ödmjuka sig, då kommer han ihåg den ensamma stunden ute i skogen, och liksom då faller han på knä och ropar: »gode Gud, hjälp mig!»

KÄRLEKENS HEMLIGHET.

THE
JOURNAL
OF
THE
ROYAL
ANTHROPOLOGICAL
INSTITUTE
OF GREAT
BRITAIN
AND IRELAND
VOLUME
XV
PART I
1885
LONDON
PUBLISHED BY THE
INSTITUTE
21, BEDFORD SQUARE, W.C.

KARLEKENS HEMMICHET

KÄRLEKENS HEMLIGHET

Det var strax före middagen en vacker juldag som lilla Elsa kom hem efter att under flera timmar ha åkt af och an i hövagnarna, vältrat sig i stackarna, hjälpt folket att räfsa och haft så roligt som en liten flicka kan ha under sin loftid, då hon vet med sig själf, att hon hela vintern varit snäll och flitig i skolan.

Då Elsa satte foten på förstugubron, kände hon hur den skönaste doft af färska bakelser slog emot henne. Hon spärrade upp sina näs-

borrar och skyndade sig in; framför henne stod skafferidörren öppen, och då hon kastade sina nyfikna blickar dit, varseblef hon genast ett stort fat med alldeles nybakade, varma smördegskakelser.

Nu skall man betänka, att lilla Elsa var mycket hungrig; hon hade allt sedan klockan 9 i morse icke ätit annat än en bit smörgås, som en af drängarne gifvit henne. Den sköna doften från bakelserna kom henne därför att alldeles tappa besinningen; hon visste, att hon ej fick taga någonting i skafferiet, hon visste, att hennes mamma var mycket noga och aldrig tillät barnen det minsta själfsvåld, men nu var det som om alla förståndiga tankar flugit sin kos. Hon kunde inte tänka på något annat, än att det skulle vara så skönt att få sticka en sådan där mör, varm bakelse in i munnen och äta upp den. Och en enda, det var väl inte så farligt, där lågo väl åtminstone en hundra stycken!

Tänkt och gjordt! Elsa såg sig försiktigt omkring, smög sig fram till bakelserna, tog en af dem och åt upp den så glupskt, som om hon varit en liten hungrig hund, som slukat ett köttstykke.

Nej, hvad den var god! En till, det kunde hon då bestämdt taga, för där fanns ju ändå så många! Och så slukade hon en... två till med likadan fart.

I det samma tyckte hon sig höra något buller i förstugan; hon blef så förskräckt, att hon tap-

pade den bakelse hon höll på att äta. Darrande af ifver, böjde hon sig ned och plockade upp bitarne, som hon stoppade in i munnen och sväljde, så fort hon kunde. Därefter vände hon sig om och försökte se oskyldig ut, i händelse det skulle vara mamma eller någon af tjänstefolket, som öfverraskade henne. Men till hennes stora lättnad var det endast hunden Lloyd, som förorsakat bullret, då han kom för att äta middag ur sin bunke. Elsa drog en suck af lättnad, torkade sig om munnen, så att inga smulor skulle förråda henne, och gick därefter in i barnkammaren för att ordna sig till middagen.

Allt var således godt och väl; ingen hade sett henne taga bakelserna, och troligen skulle ingen märka, att tre stycken voro borta, och inte heller var det väl så farligt, att hon tagit ett par, då så många, många ännu funnos kvar...

Men det underliga var, att Elsa inte kunde glömma de där bakelserna. Vid middagen, då hon skulle kyssa sin pappa, som hon ej sett i dag, var det alldeles som om minnet af de där tre bakelserna ställt sig mellan henne och fadern, så att kyssen inte alls kändes som vanligt, utan så besynnerlig och främmande. Och då hon skulle läsa till bordet och började: »Gud välsigne maten»... var det som om plötsligen tre bakelser stigit upp midt framför henne, och då blef hon så förskräckt, att hon helt tvärt stannade och först efter ett par påminnelser kunde

fortsätta. Svårt hade hon också att som vanligt se mamma i ögonen; mamma såg visserligen icke ut att misstänka någonting, men för hvarje gång modern talade till Elsa, klack det till inom den lilla flickan af fruktan att få höra något om bakelserna.

Emellertid förgick eftermiddagen på vanligt sätt; barnen lekte på gården och följde sedan med Maja till hagen för att se huru korna mjölkades.

Men på kvällen, då barnen sutto kring bordet och åto mjölk och hårdt bröd, deras vanliga aftonvard, kom mamma in i salen, ställde sig framför de små, betraktade dem forskande och frågade därefter:

— Har någon af barnen tagit af bakelserna i skafferiet?

Elsa tyckte, att det var som om hon vid dessa ord blifvit alldeles stel ifrån hufvud till fot. Men hon hvarken rodnade eller skiftade ansiktsuttryck; hon satt alldeles orörlig och betraktade brödbitarne i mjölken, ända tills hon kände, att moderns frågande blick, som de öfriga barnen besvarat med en nekande skakning på hufvudet, stannade på henne. Då blickade hon hastigt upp, såg modern djärft in i ögonen och sade alldeles lugnt:

— Nej, mamma, inte jag.

— Nå, då är det väl den där tjufven Lloyd, som varit framme nu igen. Vi få lof att se till

att skafferidörren stänges bättre. Men Lloyd brukar vara så snål och slicka upp hvarenda smula, och nu låg det alldeles fullt på golfvet, därför trodde jag ej, att det var han.

Då mamma lämnat rummet, böjde Elsa sig ned öfver tallriken och började därefter äta och tugga sitt hårda bröd med en ifver, som om hon mellan tänderna velat söndersmula samvetskvalet, som häftigare och häftigare ansatte henne. Hon tyckte, att hon oupphörligt hörde sin egen röst svara, så besynnerligt hård och främmande, som om det varit en annan som talat: »nej mamma, inte jag!»

Och dessa ord förföljde henne hela aftonen. Allra värst blef det, då hon skulle bedja sin aftonbön; då tyckte hon också, att det var som om någon annan än hon talat, och som om denna andra talat hårdt och hånfullt, alldeles som om hon velat gäckas med Gud...

Och då hon sade godnatt åt mamma och skulle kyssa henne, som hon alltid brukade, då kändes det, som om hela hennes bröst velat sprängas af smärta öfver att hon på detta sätt bedrog sin mor. Hon skulle så gärna velat bekänna allt och sedan få lugn och ro igen; men det var någonting i hennes lilla styfva sinne, som höll henne tillbaka. Hon *kunde* inte släppa den tanken, att det väl ändå inte var så farligt att hon tagit ett par bakelser, då hon var hungrig, och att det var *stygt* af hennes mamma att al-

drig unna henne att gå och taga goda saker i skafferiet, som hon visste, att andra barn så ofta brukade göra...

Då mamma dragit ner gardinen och lämnat henne och hon sagt godnatt åt småsyskonen, vände hon sig mot väggen, i hopp att kunna somna och på så sätt komma ifrån alltsammans. Men det lönade ej att tänka på sömn; hon var lika vaken, som om klockan varit tolf på förmiddagen och man då tvingat henne att lägga sig till sängs. Och de oroliga tankarne släppte henne ej. Än tyckte hon att hon stod i skafferiet och brådslande åt upp de där olyckliga bakelserna, som hon nu önskade, att hon aldrig sett; än satt hon vid bordet och hörde sin mamma fråga: »har någon af er tagit bakelser i skafferiet?» och sitt djärfva svar: »nej, inte jag, mamma!»

Hu, sådana ord... en riktig, riktig lögn! Det var förfärligt att tänka, att hon hade något sådant på sitt samvete. Hur skulle hon bli kvitt den där lögnen, *hur* skulle hon bli kvitt den? Skulle hon hädanefter alltid känna sig så här olycklig, skulle hon aldrig mera kunna vara glad och lycklig som förr?

Den stackars lilla Elsa var verkligen mycket olycklig; i mörkret och ensamheten blefvo samvetsqualen så svåra, att hon knappast kunde fördraga dem. Det gick väl an, så länge det var dager och man var uppe och kunde leka, men nu... O, om hon bara finge bekänna sin synd

— om hon bara kunde bedja till Gud — men det var omöjligt, hennes hjärta var stenhårt, och hon kände sig så bitter, hon tyckte nästan, att det var orätt af Gud att göra henne så här olycklig, bara för en sådan där liten småsaks skull.

Hon började sakta kvida och gråta, och då hon hållit på härmed en stund, blef hon så trött, att hon så småningom inslumrade. Men då vaknade hon vid att någonting underligt tilldrog sig omkring henne.

Hon tyckte nemligen, att Gud kom in i rummet; hon såg honom icke, hon hörde honom ej, men hon kände som en orubblig visshet, att Gud kom in och nalkades hennes bädd. En ångestfull bäfvan, sådan hon aldrig förr känt, genomilade henne och förlamade hela hennes kropp, så att hon icke kunde röra ett finger. Hon förstod hvarför Gud kom: det var för att döma henne.

Så låg hon stilla och väntade, ty hon visste, att nu var det omöjligt att komma undan. Och hon tyckte, att Gud kom närmare och närmare, och slutligen hörde hon hans röst, högtidlig och förebrående: »Elsa, hvar är du?»

Då grep henne en vansinnig förskräckelse; som en afskjuten pil flög hon under täcket, så långt ned i sängen hon kunde komma. Där låg hon skälfvande och drog täcket omkring hufvudet för att dölja sig för Gud, alldeles som Adam och Eva gömde sig undan för Herren, då han sökte dem i lustgården.

Hur länge hon låg så, visste hon ej; hennes lilla hjärta bultade, och svetten flöt i droppar från hennes panna. Åh, en så förskräcklig natt, öfvergifven af alla, ensam inför Gud, som anklagade och dömde henne...

Emellertid kom slutligen sömnen och befriade henne från dessa själskval. Hennes hand släppte sitt tag kring täcket, och trots den obekväma ställningen och hettan under täcket insomnade hon djupt.

Men hon sof hela natten oroligt och hade de allra besynnerligaste, hemskaste drömmar. Hon kastade sig af och an i bädden, skrynkade ihop lakanen, och då modern på morgonen kom in för att väcka barnen, låg täcket på golfvet och lilla Elsa i en vrå af sängen, hopkrupen som ett nystan, med nattlinnet genomdränkt af svett och håret fastklibbadt i pannan.

Emellertid kände Elsa sig mycket bättre till mods, sedan hon fått stiga upp, kläda sig, äta frukost och som vanligt springa ut och leka med syskonen. Långa stunder kunde hon glömma de där förskräckliga samvetskvalen, som på natten förföljt henne. Men allt emellanåt kände hon ett styng i hjärtat, och ibland greps hon plötsligen af en så besynnerlig, ängslande känsla, att hon ej var densamma som förr, att det i dag var en helt annan liten flicka, som lekte på gården än den som i går så glad och lycklig kom hem från hökörningen. Och så snart

hon var ensam, blefvo de där känslorna alldeles outhärdliga; då kände hon bara en brinnande längtan att få springa till mamma och omtala hvad hon gjort och bli befriad från sina rysliga samvetskval. Men hon *kunde* inte bekänna sin synd för modern; flera gånger var hon på väg, men så vände hon om igen. Det kändes alldeles som när hon en gång skulle gå till tanddoktorn för att få en värkande tand utdragen, hon bara ville skjuta upp och skjuta upp och behålla sin värk, så svårt tyckte hon att det var. Då hade hon hoppats, att värken skulle sluta af sig sjelf, och detsamma tänkte hon *nu* om samvetskvalen.

Emellertid gick förmiddagen under lekar och skogsvandringar och litet läsning i bersån. Men fram emot middagen började det mulna, och på eftermiddagen blef det ett sådant oväder, att barnen ej kunde gå ut utan måste roa sig inne så godt de kunde. Det var alltid en pröfning för barnen, då vädret så här jagade in dem, och det var icke utan, att ett och annat ansikte hade ett mycket trumpet uttryck, då man samlades i hvardagsrummet, och att här och där utkastades vissa obestämda anklagelser, »att man aldrig kunde unnas att få ha treffligt».

Men dåligt lynne var en sak, som mamma icke kunde fördraga.

— Se så barn! — utropade hon, då hon fick se de små misslynta ansiktena, — inga så-

dana där miner! Dåligt lynne hos både stora och små är egentligen ingenting annat än otacksamhet mot Gud. Det är Gud, som ger regnet så väl som solskenet, och ni vet, att det ena så väl som det andra är nyttigt.

— Jaha, men inte under skördetiden! — invände en af gossarne triumferande.

— Hur vet du det? Hvad Gud gör, hvad Gud sänder är alltid nyttigt, äfven om vi, enfaldige, kortsynta barn, inte genast förstå det. Det kan t. ex. finnas skördemän, som äro lika otåliga och knorriska som ni, och då vill Gud pröfva dem genom att sända dem det här regnet. Och tycker ni inte, att han gör alldeles rätt däri?

— Jo, mamma, det tycka vi visst! — utropade en af de små flickorna och slog armen kring moderns hals. — Jag tycker det är *så* fullt att bli vid dåligt lynne, bara det går en litet emot. Det vill jag aldrig bli.

— Säg inte aldrig, min kära lilla flicka! Du vet inte, hur förrädiskt hjärtat är. Men bed, att Gud hjälper dig i frestelsens stund, då kan du känna dig trygg. Och nu, småttingar, skola vi taga fram våra tidningar och titta på illustrationerna, det är så länge sedan vi gjorde det!

En af gossarne tog nu fram »Barnens tidning», mamma slog sig ned i soffan med den inbundna tidningen på knäet, och alla barnen placerade sig rundt omkring henne. Lilla Elsa satt i soffan bredvid modern.

Nu började mamma förevisa illustrationerna och berättade under tiden, hvad hon visste om dem. Det var alla möjliga roliga saker barnen fingo se och höra. Än voro de nere i Afrika och sågo nyupptäckta trakter där, stora urskogar och märkvärdiga djur; än kommo de till Ryssland, till St. Petersburg och fingo se dess stora hus och kyrkor. Så foro de öfver land och haf bort till London, och så visade mamma dem porträttet af en tapper general, som kämpat och dött för sitt fosterland, och som var så from, att han alltid brukade ha sin bibel med sig och läsa i den midt under de hetaste drabbningar. De hade så roligt, där de sutto och stodo kring mamma och hörde på hennes berättelse, att de alldeles glömde bort att lyssna efter hur regnet smattrade mot fönsterrutorna.

För hvarje gång modern vände bladet tindrade deras ögon af nyfikenhet. Hvad skulle det nu bli? Jo, denna gång var det en stor, stor stenbyggning med små fönster, och utanför den gingo karlar i blusar, som drogo skottkärror och lastade sten.

— Det är ett fängelse, — sade mamma, — ett straffängelse, och alla de där människorna äro stackars brottslingar, som på det där sättet skola försona sina synder.

— Hvad är brottslingar för något?

— Brottslingar äro sådana, som brutit mot lagen och därför till straff måst spärras in, tjuvar, mördare och sådana.

— Usch, sådana otäckingar! — sade Elsa, i det hon med handen föraktfullt slog på taflan.

— Nej, mitt barn, så får du ej säga, — sade modren vänligt förebrående och tog den lillas hand, — dessa stackars människor äro djupt olyckliga och mera värda vårt deltagande än vårt förakt. Och när vi se sådana inrättningar, så skola vi blott innerligt tacka Gud, att han styrt vårt lif så, att vi ej behöft komma dit, att han bevarat oss från frestelser, som kanske skulle ha bragt oss på fall, att han skyddat oss från dåligt exempel, som kanske skulle förstört oss, och inte alls förhäfva oss och tycka, att vi äro bättre, därför att vi ej sitta där.

— Men vi äro inga brottslingar, — invände Elsa, — hur skulle vi då kunna sitta där?

— Du är ingen brottsling, mitt barn, men du kunde ha varit eller du kunde bli, om Gud ej skyddade dig. Vet du hvad du kanske skulle bli, min lilla flicka, om du icke hade ett hem och föräldrar, som vårdade dig, utan måste gå omkring och tigga och kanske tvangs att stjäla för att ej svälta ihjäl? Ser ni, små barn, jag skall säga er någonting: synden sitter så djupt, så fast i oss alla, att det endast är genom Guds makt, genom bönen vi befrias därifrån. När ni t. ex. bli onda på hvarandra, när edra ögon blixtra och kinderna rodna af vrede och ni till och med ibland kunna höja händerna mot hvarandra och slå till, då är det alldeles samma onda rörelse i hjärtat,

som sedan kommer människor att hata och mörda hvarandra. Men ni ha föräldrar, som lära er att det är syndigt och visa er till Guds ord, det hade kanske icke de stackars brottslingarne. Och om t. ex. någon af er skulle i smyg taga en sockerbit i skänken eller en bakelse i skaffet eller något dylikt och tänka, att det inte är så farligt, att det bara är en småsak, så begå ni alldeles samma synd som en tjuf, hvilken får sitta inne flera år för att försona sitt brott. Ty ser ni barn, *all* synd är lika inför Gud, det är bara vi människor, som kalla synden stor eller liten. Förstå ni det, mina små?

— Ja, mamma, jag förstår det så väl, — svarade den äldsta flickan, en tio-åring med ljust hår och milda blå ögon, — och jag vill aldrig, aldrig förhäfva mig och tycka, att jag är bättre än andra. För då handlar jag precis som fari-seen, som stod och tackade Gud för att han var bättre än publiken, gör jag inte det, mamma?

— Jo, det har du rätt i, min älskling, — svarade modern och nickade vänligt småleende, — det är alltid fariseiskt att på något sätt tycka sig vara bättre än andra.

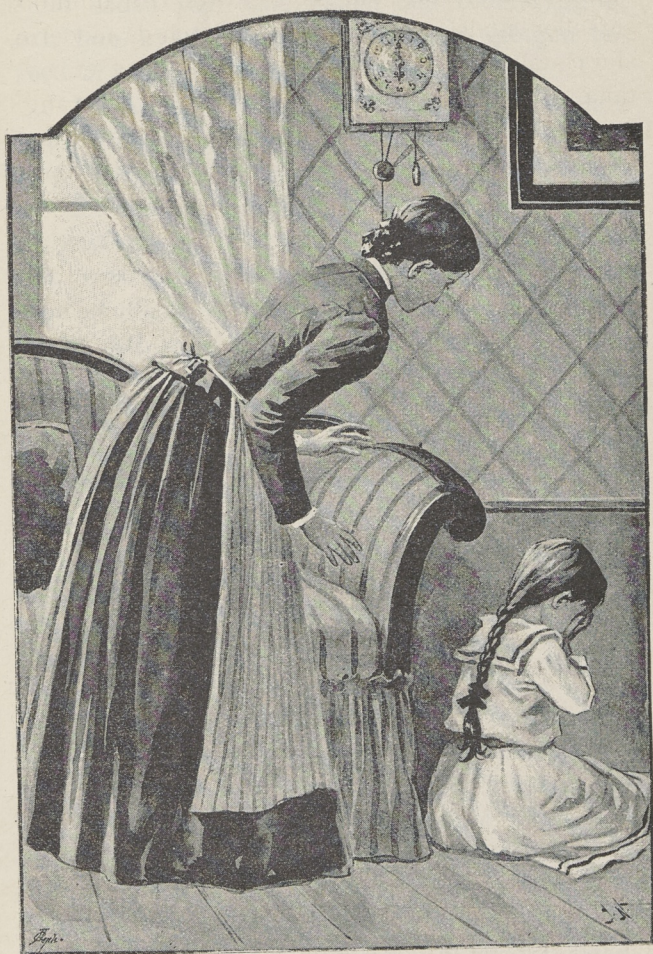
Elsa hade icke sagt någonting under hela detta samtal. Då modern kallade det en stöld att taga sockerbitar eller bakelser, for hon ihop och lutade sig hastigt ned öfver planschen för att dölja sitt förskräckta ansiktsuttryck. Sedan såg hon icke upp utan stirrade envist på de små

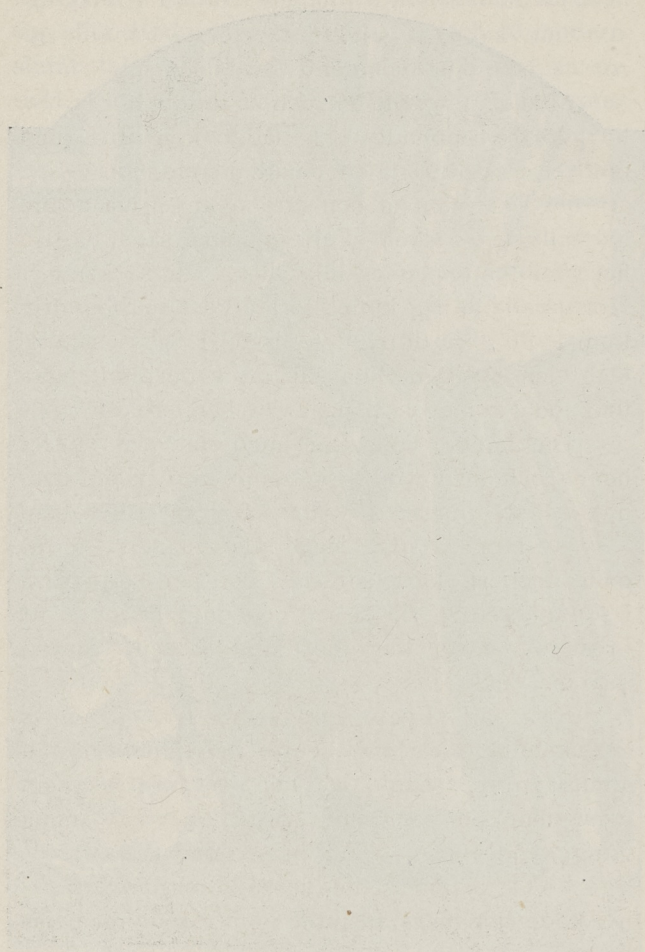
figurerna i blusar, som sköto skottkärror framför sig eller stodo och hackade sten, och då modern slutat tala och vände bladet för att visa en ny tafla, gled hon sakta ned för soffan och sprang in i barnkammaren det fortaste hon kunde, utan att ens ge akt på att mamma ropade hennes namn.

O, så gränslöst olycklig hon var! Hon kröp in i vrån mellan soffan och väggen, satte sig på golvet och brast ut i snyftningar, så våldsamma som om hennes hjärta varit en enda stor tårkälla, som i ett ögonblick skummade öfver sina bräddar.

Nu var hela hennes lif förstördt, aldrig mera kunde hon bli glad och lycklig igen! Ty det var inte möjligt, att hon kunde få förlåtelse för en så ryslig synd, hon hade ju — stulit, men inte bara det, utan äfven ljugit. O, det var för mycket, aldrig någonsin hade en människa gjort så mycket synd som hon! »Brottslingarne», de hade nog stulit, men det var inte säkert, att de ljugit också, — och så hade de inte haft någon snäll mamma och pappa, men det hade hon haft, och ändå hade hon blifvit en så stor synderska...

Och den lilla flickan kröp ihop i sin vrå, tryckt af en syndabörda, sådan hon aldrig förr känt. Nu hjälpte icke längre några falska undanflykter, såsom att det var en småsak att taga en bakelse, då man var hungrig, eller att mamma var för sträng emot henne, — nu såg hon sin

synd sådan den var, naken och vederstygglig, och hon kved af ångest, för första gången berörd af skuldmedvetandets kval.

Medan hon satt där och snyftade, hörde hon hur dörren öppnades och någon kom in i rummet. En skälfning genomilade henne, hon visste, att det var mamma och att bekännelsens stund nu nalkades. Hvad skulle mamma säga, då hon fick veta, att hennes lilla flicka var så syndig? Hon skulle aldrig kunna förlåta, det skulle aldrig kunna bli som förr, det visste Elsa så säkert! Och den stackars lilla flickan kröp ännu mera ihop och gömde sitt ansikte i händerna...

Då kände hon, hur moderns arm omslöt henne och med våld drog henne upp ur den nedhukade ställningen i vrån och fram till soffan.

— Hur är det, min lilla flicka? — frågade modern kärleksfullt, i det hon satte Elsa i soffan bredvid sig och drog den lilla intill sitt bröst, — hvad har gjort dig ledsen, berätta mamma det.

Elsa såg skyggt upp på modern. Dennas kärleksfulla ton gjorde hennes bekännelse nästan ännu tyngre. Tänk, att behöfva förorsaka sin egen mor en så ryslig sorg! Men på samma gång kände hon, att nu *måste* hon tala.

— O, mamma, det är så förskräckligt, — hviskade hon med ansiktet gömdt mot mammas bröst, — jag tog tre bakelser i skafferiet i går, och när mamma se'n frågade, om vi tagit någon

bakelse, svarade jag: »nej, mamma, inte jag!»
O, mamma, mamma, förlåt mig!

Mamma svarade först ingenting; hon satt orörlig med armen kring Elsas lif och den lilla flickan tryckt intill sig. Vid Elsas bekännelse flög en häftig rodnad öfver hennes kinder för att sedan efterlämna en djup blekhet därpå. Ty stackars mamma hade i denna stund en svår strid att utkämpa, hon också. Det var ett slag, som icke var lätt att bära, att hennes lilla flicka, som ifrån sin tidigaste barndom fått lära sig att älska Gud, kunnat falla så djupt. Det var en lärdom att icke lita på egen styrka, en tuktan, som, hur nyttig den än kunde vara, likväl för ögonblicket kändes fruktansvärd.

Men Gud gaf henne kraft att genom bönen besegra alla dessa upproriska känslor och endast lämna rum för en: känslan af deltagande för en liten förkrossad människosjäl. Ångrens tår det är ju den dyrbaraste gåfva Gud kan få, — skulle den då icke äfven för henne vara dyrbar och helig?

— Mitt lilla barn, — sade hon med låg, upprörd stämma, i det hon sakta strök med handen öfver Elsas hår, — det gör mig mycket ondt att höra, att du så försyndat dig mot Guds bud. Gärna förlåter jag hvad du brutit mot mig, men nu måste vi också bedja om Guds förlåtelse, ty förr än du fått den, skall du aldrig få frid. Säg, du vill ju det, lilla Elsa?

— Ja, — hviskade Elsa och såg skyggt upp på modern.

Mamma föll nu på knä och sammanknäppte händerna, och Elsa lade sig bredvid modern och sammanknäppte sina händer på samma sätt som hon.

— Käre Herre Gud, — började nu mamma med darrande röst, — förlåt detta arma barn hennes synd, tag bort skulden, som trycker henne, rena henne och upprätta henne till ett nytt lif! Du ser, o Herre, hur frestelserna öfverallt lura omkring oss, beskydda nu detta stackars värnlösa barn, och nästa gång frestarens röst lockar henne, var då *du* henne när och rädda henne från synd! Vi bedja därom i Jesu namn, i hans, som har lofvat förlåtelse och upprättelse åt syndare. Amen!

Då bönen var slut, reste sig modern och Elsa, och den lilla flickan kastade snyftande sina armar kring mammas hals.

— O, mamma, mamma, tror du verkligen, att det är möjligt, att Gud *kan* förlåta mig? — hviskade hon mellan snyftningarne.

— Ja, mitt barn, det icke allenast tror jag, utan det *vet* jag. Den som i sann ånger vänder sig till honom, den får alltid förlåtelse.

— O, mamma! — utropade Elsa, och hennes nyss så fridlösa ögon strålade af lycka och glädje, — hvad Gud är god, jag tycker, att jag älskar honom så, så... att, ja, jag kan inte säga, hur

mycket jag älskar honom — lika mycket som jag älskar mamma, tror jag...

— Ack, mycket, mycket mera än du älskar mig skall du älska honom, ty han har älskat dig så mycket högre än hvad jag kan göra. Men nu lilla Elsa, när du fått smaka syndaförlåtelsens ljufhet, nu skall du också förstå, mitt barn, att din ånger har något värde endast om den är början till en allvarlig önskan att bättra dig och bli en annan människa.

— Ja, mamma, det vill jag så gärna! — utropade Elsa ifrigt, — jag vill så gärna bli en annan människa. Men hur skall det gå till?

— Därigenom att du ger ditt hjärta åt Herren.

— Men hur skall *det* gå till, hur skall jag kunna ge mitt hjärta? — fortfor Elsa på samma ifriga sätt.

— Jo, mitt barn, du sade nyss, att du älskade Gud så högt. Nåväl, du skall älska honom *så*, att ingenting i världen kan så bedröfva dig som att göra honom emot, det vill säga, att synda. *Det*, lilla Elsa, kallas att ge någon sitt hjärta, då ens största lycka är att göra denne *någon* glädje, ens största smärta att göra honom sorg. Vill du nu komma i ett sådant hjärteförhållande till Gud, din Frälsare?

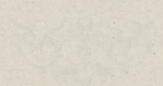
— Ja, mamma det vill jag, — svarade Elsa med en allvarlig, trofast blick, — jag vill älska honom så högt, så högt, och jag vill försöka

allt hvad jag kan att inte bedröfva honom genom att synda.

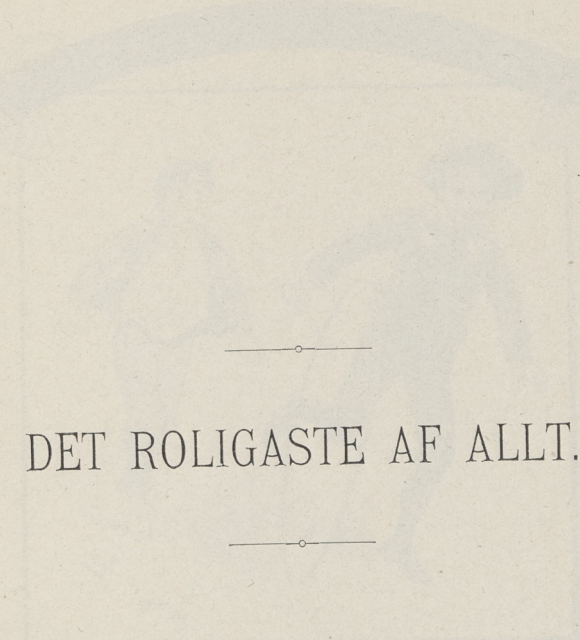
Och lilla Elsa höll ord. Hon hade känt syndens makt och samvetskvalens bitterhet, hon hade smakat förlåtelsens ljufhet, därför hade hon äfven lärt sig förstå hemligheten i att älska Gud.

THE FIRST PART OF THE HISTORY OF THE
REIGN OF KING CHARLES THE FIRST
BY JOHN BURNET
OF THE SOCIETY OF THE APOSTOLICAL CHURCH
IN GREAT BRITAIN

IN TWO VOLUMES
THE FIRST
LONDON
Printed by J. Sturges, at the Angel in St. Dunstons Church
1704

DET ROLIGASTE AF ALLT.

DET BOLLIGASTE AF ALLE

Kalle och Charlie voro årsbarn med hvarandra och nästan lika gamla, ty Kalle fyllde åtta år i Juli och Charlie i Augusti.

Men det var också den enda likheten dem emellan; annars voro de så olika som två små gossar gärna kunna vara.

Charlie bodde nämligen i en stor, vacker våning och hade sitt eget rum och så mycket

leksaker, att han knappast visste hvad han skulle göra med dem. Kalle däremot bodde i ett trångt, fuktigt rum tillsammans med far, mor och tre små syskon, och hvad leksaker beträffar, hade han aldrig ägt några andra än dem han själf gjort sig af trälappar eller grankottar. Lille Charlie hade fina klädeskläder med blanka knappar och broderad skjortkrage, lockigt, ordentligt kammadt hår och en liten väl putsad näsa. Kalle, stackare, hade alltid hål på sina gamla kläder, hans hår hängde stripigt och okammadt, och den lilla trubbnäsan var mycket sällan i oklanderligt snyggt tillstånd.

De bägge gossarne hade icke heller någonting med hvarandra att göra. Kalle dref omkring på gatorna i den lilla staden, där Charlie och hans mamma vistades under sommaren för att bada salta bad, tiggde af badgästerna och fick i bästa fall en slant, för hvilken han köpte ettöres karameller af en gumma, som satt i hörnet vid torget och sålde. Och under tiden var Charlie ute och seglade med sin mamma eller lekte i parken tillsammans med de förnäma badgästernas barn, och om de små gossarne någon gång händelsevis möttes, så sneglade de blott misstänksamt och undrande på hvarandra.

Men så hände det sig, att Charlie på sin födelsedag fick i present ett stort, vackert tunnband af järn, och det var denna tilldragelse, som kom de bägge små gossarne att närma sig hvarandra.

Ty hvar och en som själf varit en liten gosse — eller en liten flicka — vet hvilket stort nöje det är att springa bakom ett stort tunnband och styra det med den framsträckta pinnen och se, hur jämt och fort det rullar fram på sandgången. Och när då en morgon lille Kalle, som med sina bara fötter mot gatans stenläggning och händerna instuckna i de trasiga fickorna stod utanför badhusparken och betraktade de fint klädda barnens lek, fick se Charlie komma springande med sitt nya tunnband, greps han plötsligen af en alldeles okuflig längtan att själf en stund få smaka detta nöje. Och kvart efter kvart stod han kvar vid häcken, som skilde badhusparken från gatan, sträckte sig på tåspetsarna för att kunna titta in i parken och följde med sina ifriga blickar Charlies alla rörelser.

Dagen därpå kom han tillbaka till samma ställe och började att på samma sätt titta efter Charlies tunnband. Så mycket barn det var därinne, och så granna och förnäma de allesamman sågo ut! Men det brydde sig Kalle inte alls om, han bara tänkte på tunnbandet, och så snart han fick se det komma rullande, styrdt af Charlie, glindrade det till i hans ögon, och han tänkte inom sig, att det i hela världen bestämmt inte fans en så lycklig liten gosse som Charlie var.

Och där stod han och såg och undrade och längtade, och när han hade hållit på därmed

halfva förmiddagen och Charlie hade satt ifrån sig sitt tunnband och börjat andra lekar, slank lille Kalle så småningom in i badhusparken och närmade sig, försiktigt strykande längs häcken, den plats, där Charlie och några andra barn höllo på att räkna »äppel, päppel, pirum, parum», för att se hvem som skulle bli hög.

Tunnbandet stod lutadt mot ett träd, och på marken låg pinnen, hvarmed det styrdes. Kalle sneglade på de lekande barnen, närmade sig långsamt tunnbandet och ställde sig att långtansfullt betrakta det. Så blef han djärfvare, böjde sig ned, tog upp styrpinnen och började stryka därmed längs tunnbandet.

Men nu slogs det allarm bland de andra barnen. Leken afstannade, man ställde sig i grupper och betraktade misstänksamt och fientligt den lille inkräktaren. Charlie kom fram för att bevaka sitt tunnband, och under några ögonblick stodo de båda gossarne och sågo på hvarandra utan att säga ett ord.

— Får jag låna det ett tag, medan du leker?
— frågade slutligen Kalle, i det han med ena handen strök sig om näsan och därefter torkade handen mot byxorna.

Charlies täcka ansikte förvreds af en missnöjd rynkning i pannan.

— Usch, otäcka gosse, — sade han, i det han ryckte pinnen ur Kalles hand och därefter knuffade honom i bröstet,

Kalle svarade ingenting och visade inga tecken till att Charlies ovänlighet sårat honom. Han var så van att höra både att han var »otäck» och »smutsig», att dylika tillmälen just inte besvärade honom. Sedan han några ögonblick stått kvar och sett, hur Charlie tog sitt tunnband och rullade det nedåt parken för att undkomma flera liknande angrepp, tassade han ut ur parken lika ljudlöst som han kommit.

Men Charlies tunnband gick inte ur hans sinne; om nätterna, då han krupit ned i sin lilla smala, hårda bädd, där han och två af syskonen lågo tillsamman, blandade det sig ouppbörligt in i hans drömmar. Han tyckte, att han såg en mängd tunnband, det ena större och vackrare än det andra, som rullade öfver torget uppför den branta, stenlagda backen, som ledde till hans bostad, och när han så skulle springa efter dem och gripa tag i dem, upplöste de sig i bara luft.

Och om dagarne stod han långa stunder och tittade öfver häcken in i parken, och då Charlie ibland kom ut på gatan och rullade sitt tunnband där, hände det allt som oftast, att Kalle plötsligen dök upp från något gathörn och som en liten hund sprang efter Charlie, åt höger och venster, allt efter som tunnbandet rullade.

Men detta behagade icke Charlie. Han kastade missnöjda blickar på Kalle och knuffade honom, så snart han kunde komma åt; men då

Kalles efterhängsenhet ändå fortfor, gick han och klagade för sin mamma.

— Mamma, det är en ful, otäck gosse, som jämt springer efter mig och vill ha mitt tunnband.

Modern tog lille Charlie i sitt knä och strök sakta hans hår.

— Hvarför säger du, att han är otäck? — frågade modern. — Den stackars lille gossen har kanske inte något tunnband och skulle tycka mycket om att få rulla ditt en stund. Vill du inte låna honom det, i stället för att tala så där ovänligt om honom?

— Nej, det vill jag inte, — svarade Charlie mycket bestämdt, — jag tycker, att han *är* otäck, och jag vill inte låna honom mitt tunnband.

Modern svarade ej. Hon såg blott gossen in i ögonen och drog en djup, tung suck.

— Hvarför suckar mamma så där? — frågade Charlie vresigt, — är mamma ledsen?

— Åhja, — svarade modern med ett vemodigt leende, — jag tycker det är ledsamt, att du är så där ovänlig mot en liten fattig gosse. Jag skulle tycka, att det vore mycket roligt, om du ville låna honom ditt tunnband en stund...

Charlie sade ingenting, men han kände sig ändå vresigare till mods och var hela dagen vid mycket dåligt lynne. Han kunde icke få ur sina tankar mammas ord: »jag skulle tycka, att det vore roligt, om du ville låna honom ditt tunnband», men han kunde icke heller komma sig

för att bereda modern denna glädje. Den där dumma, otäcka pojken! Charlie tyckte, att han riktigt hatade honom. Och så snart han fick se Kalle på gatan, sprang han lång väg för att komma undan, ty det var icke utan att Kalles närvaro började smått oro hans samvete. Men han *ville* inte låna honom sitt tunnband, nej, inte för allt i världen.

Så gingo några dagar, under hvilka Charlie lekte och hade roligt som vanligt, och Kalle tiggde, hungrade och fick snäsor — också som vanligt.

Men så inträffade en stor olycka för Charlie. Han och ett par andra gossar hade klättrat upp på en hög sten, och när de se'n skulle ned, slant Charlies fot, och han for hufvudstupa ned på marken. Han skämdes smått öfver sin drumlighet och försökte resa sig upp och se morsk ut; men det gick inte, han kunde ej stå på benet, och så kändes det så besynnerligt, alldeles som om skon och strumpan ramlat af honom. Och när mamma fick se honom, började hon gråta, och en herre kom fram och tog honom på sina armar och bar honom hem, där han försiktigt nedlades på sängen.

— Förlåt mig, mamma lilla, förlåt mig, — snyftade Charlie blek och förskräckt. Han visste inte riktigt hvad som händt, men han tyckte, att allting var så hemskt, och värst af allt var det att se hur mamma grät...

Nu kom doktorn, och han lade förband på Charlies afbrutna ben, och så sade han, att Charlie skulle ligga mycket, mycket stilla, så blefve han snart bra igen.

Ja, detta var nu lätt att säga, men inte lika lätt att göra. I början gick det tämligen bra; Charlie hade feber, var trött och sof mycket. Men när benet började läkas och han tyckte, att han var alldeles frisk och att det bara var elakhet af doktorn att hålla honom i sängen, då vaknade alla möjliga otåliga och fula känslor hos honom. Tänk, att ligga här i ett gammalt, hett rum, när det var så vackert väder ute och alla de andra barnen lekte ute i parken och hade så roligt! Tänk, att inte få springa änkleken och leka hök och dufva, att inte få rulla sitt stora, präktiga tunnband, som han var så skicklig i att styra! Och om han bara inte hade känt sig så frisk och så säker på att, om han bara *finge*, skulle han mycket väl kunna stiga upp och springa omkring hur mycket som helst.

— Mamma, det är så förskräckligt tråkigt, — jämrade sig den stackars Charlie, där han låg med de stora tyngderna, som hängde i foten, så att han ej skulle bli halt, — kan mamma inte hitta på någonting som är roligt?

— Jo, min gosse, — svarade modern, som satt vid Charlies bädd och höll gossens hand i sin, — jag vet någonting, som är roligt, det allra roligaste du kan tänka dig, någonting som alltid

är roligt, antingen du ligger i sängen, eller springer ute, eller sitter och läser dina lexor!

— Och hvad är det då? — undrade Charlie, mycket nyfiken, men också något tvislående på moderns uppgifter.

— Jo, — sade modern leende, — jag skall berätta en liten saga för dig, en liten saga, som ger dig svar på hvad som är det allra roligaste af allt.

Modern flyttade sig ändå närmare Charlie, tog hans hand mellan bågge sina och började därefter, under det gossens ögon, nyfikna och ifriga, hängde vid hennes ansikte:

— »För flera årtusenden tillbaka stodo en afton en man och en kvinna utanför den stängda porten till den skönaste lustgård, som någonsin ett människoöga skådat här på jorden. Innanför porten doftade de härligaste blommor, näktergalens toner hördes genom aftonens stillhet, och små sorlande bäckar runno mellan de täta busksnåren och återspeglade månen, som stod högt uppå himmelen och lyste öfver Edens sköna lustgård.

Men utanför, där mannen och kvinnan stodo, var det tomt och ödsligt. Framför dem låg en vid slätt, och det enda afbrott de sågo därpå var deras egna långa mörka skuggor. En kall vind kom susande öfver fältet och svepte sig omkring dem; kvinnan tryckte sig rysande intill mannen, de voro bågge klädda i kjortlar af

skinn, men den kalla vinden genomisade henne, van som hon var vid de milda fläktarna inne i Edens lustgård.

O, hur annorlunda var det icke för blott några timmar sedan, då Adam och Eva gingo omkring i det sköna paradiset och fröjdade sig åt all den härlighet, som omgaf dem, och från tacksamma hjärtan uppstämde lofsånger till Herren Gud, som väckt dem till det sköna lifvet!

Ack, hvilka sorgsna, bittra tårar runno icke utför deras kinder, där de stodo utanför Edens stängda portar och begräto sin försvunna oskuld! Hur söndersletos icke deras hjärtan af ångrens kval! Hvarför, hvarför hade de icke visat Herren Gud lydnad — hvarför hade de icke gifvit honom det enda han fordrade af dem, han som gifvit dem allt, lif, hälsa, kärlek, lycka? Men alla dessa frågor kommo nu för sent — det som var skedd kunde ej ändras hvarken af ånger eller böner — oåterkalleligen svängde ängeln det huggande svärdet öfver Edens stängda port, och för Adam och Eva låg lifvet tomt och ödsligt som den vida slätten framför dem.

De satte sig ett stycke ifrån Edens port; Adam lutade hufvudet i handen och stirrade tröstlöst framför sig, och Eva satt hopsjunken och snyftade sakta...

Ett stort svart moln drog öfver månen, och heden framför dem höljdes i ett tungt ogenomträngligt mörker.

Medan de sutto så här, fingo de plötsligen i mörkret höra ett sakta kvidande bredvid dem, så ännu ett, så flera, ända tills hela luften omkring dem fylldes med ett lågt, ängsligt jämmer, liksom af gråtande barn.

— Hvad är det? — hviskade Eva och smög sig darrande intill Adam, — hvad är det som kvider, alldeles som om det vore röster ur våra egna hjärtan?

— Ack, ack, — hörde hon bredvid sig en svag, klagande stämman, — det är så sorgligt, det gör mig ondt om er, stackars människobarn, men jag måste lämna er. Därinne i den sköna lustgården, där trufdes jag så väl, där hade jag för alltid stannat hos er, men härute i synd och sorg och mörker, här kan jag ej lefva. Då Edens lustgård är stängd, måste jag bort från jorden.

— Hvem är du? — frågade Adam och Eva.

— Jag är en af de små glädjeandarne, som ständigt omgäfvat eder, då ni vandrade i Edens lustgård, — svarade den späda stämman, — jag kallas glädjen öfver ett godt samvete. Men härute passar jag ej, här är mörkt och glädjelöst, och jag ser, att ni och jag icke längre förstå hvarandra. Ack, ack, jag måste bort från jorden.

Åter hörde Adam och Eva ett lågt kvidande, — så ljud genom luften ett ängsligt sus, alldeles som om en sträng brustit någonstades, och när

de sågo uppåt, varseblefvo de någonting ljus, luftigt, som försvann i den mörka rymden.

— Ack, — hörde de i det samma tätt bredvid sig en annan klagande stämma, — jag är så ledsen att lämna er, stackars människor, men det är mig omöjligt att stanna. Jag måste bort så fort som möjligt.

— Och hvem är du då? — suckade Eva.

— Jag är hälsans glädjeande, — svarade den späda stämman brådslande, — och här är ingen plats för mig. Sjukdom, lidande af alla slag förestå er, jag kan ej stanna längre, farväl!

Åter hörde de det där underliga, ängsliga ljudet, liksom af en bristande sträng, åter sågo de en liten ljus skepnad försvinna i rymden...

Och så började en kör af klagande stämmor att sucka omkring dem. »Jag är endråkstens glädjeande», hviskade en, »därinne lefde ni i frid och sämja, härute skola ni strida och kämpa med hvarandra, jag måste bort, bort, farväl!» »Jag är glädjen öfver lydnaden», suckade en annan, »jag fryser i er närhet, ty ni bröto emot Guds bud, jag kan ej stanna, farväl!»

Och hela rymden tycktes fyllas af klagande toner, och den ena ljusa skepnaden efter den andra flög uppåt och försvann för alltid i det stora dunklet däruppe.

Slutligen blef allt tyst. Hela skaran af små glädjeandar var borta, och det var som om mörkret ännu större och tyngre lagt sig öfver heden.

Eva vred sina händer och snyftade högt.

— All glädje har flytt från jorden, — suckade hon, — frid, endräkt, hälsa, allt, allt är borta, allt är bara synd och kval!

Då bröt månen fram ur det stora, svarta molnet, och i dess sken såg hon ett stycke ifrån sig en liten hvit skepnad, som satt hopkrupen och stirrade på henne med ett par sorgsna, frågande ögon.

— Hvem är du? — frågade Eva och upphörde för ett ögonblick med sina snyftningar.

— Jag är kärlekens glädjeande, jag är glädjen öfver att göra andra lyckliga, — svarade den lilla skepnaden, — men jag måste bort nu, jag kan ej stanna, då alla mina kamrater lämnat mig. Och hvad har jag mera här att göra, människorna skola hata hvarandra och lefva i strid och tvedräkt, det finns icke kärlek mera, ve eder, stackars människobarn, ve er, att äfven jag måste öfvergifva eder! — Och han reste sig upp, vecklade ut ett par små ljusa vingar och började sakta höja sig öfver jorden.

Men då störtade Eva fram, tog honom i den ena vingen och försökte hålla honom kvar.

— Släpp mig, låt mig flyga! — hviskade den lille ängsligt, — du vet, att det inte längre finns kärlek och frid på jorden, hur skulle jag då kunna vara kvar hos eder?

— Jo, — ropade Eva utom sig, — det kan du! Må vara att vi aldrig mera kunna glädjas

för egen räkning, må vara att kärlek och frid och hälsa och hopp flytt ifrån oss, då synden kom in i våra hjärtan, men dig, just dig, *glädjen öfver att göra andra lyckliga*, dig vilja och kunna vi hålla fast.

Och så började de kämpa med hvarandra; den lille anden slet och ryckte på sig för att komma lös, men Eva höll ett fast tag i hans vingar. Och hur de brottades, hände det slutligen, att bägge de små fina vingarna gingo af, och den lilla varelsen föll blödande ned på marken.

Bestört och häpen stod Eva och stirrade på de små vingarne, som hon ännu höll kvar i sin hand. Ja, nu var visserligen den lille glädjeanden kvar, men stympad, blödande, vinglös, ett smärtornas barn liksom hon.

Och Eva satte sig ned och började på nytt gråta. Då kände hon plötsligen någon vidröra sin hand, under det att en klagande stämma hviskade: »förbind mina sår!»

Hon såg upp; bredvid henne stod den lille vinglöse skepnaden och bad om hennes hjälp. Hennes själfviska sorg upphörde genast; hon tog den lille i sitt knä, torkade hans sår och förband dem med bitar af skinn, som hon ref ur den kjortel, hvori hon var klädd. Och under det hon höll på härmed, glömde hon alldeles sin egen smärta, och då den lilles ögon tacksamt logo emot henne, erfor hon för första gången sedan

hon utdrefs ur paradiset en underlig nyväckt känsla af glädje: glädjen öfver att kunna hjälpa andra.

Sedan dess har den lille glädjeanden trofast stannat kvar hos människorna och sökt att uppmuntra och trösta dem. Samvetsfridens, hälsans, lugnets, hoppets andar, alla flydde de från jorden, då synden kom dit, men kärlekens glädjeande, den kunde Eva ej släppa, och midt i våra svåraste, djupaste sorger kommer alltid den lille anden, som människorna så ofta förakta därför att han är stympad och vinglös, och visar oss att frid, hälsa, hopp, förtröstan, tålamod, allt, allt kan man återvinna, om man blott glömmar sig själf och försöker att bereda andra glädje.

Ja, nu, lille Charlie, är min saga slut, men nu vet du också, hvad som är det allra roligaste af allt i världen: att försöka göra andra lyckliga.»

Modern tystnade, och Charlie svarade ej genast; moderns berättelse gaf honom mycket att tänka på.

— Mamma, — sade han slutligen, — jag tycker, att Eva bar sig bra dumt åt. Om det hade varit jag, skulle jag skyndat mig och hållit kvar de andra glädjeandarna också och ryckt vingarne af dem, då hade det blifvit mycket trefligare här på jorden.

— Men hon hann icke, Charlie lille, de flögo så hastigt bort, och det var mörkt omkring henne, så att hon ej kunde se dem. Vi skola vara tack-

samma möt den stackars Eva, att hon kunde hålla kvar *en* glädje åt oss.

Åter funderade Charlie en stund.

— Men mamma, — sade han därefter något dröjande, — jag tycker, att det är mycket roligare att själf ha roligt än att laga så att andra få det.

— Har du försökt det någon gång då? — frågade modern leende, — har du försökt att någon gång glömma dig själf och bereda andra glädje?

— Nej, det har jag aldrig, — svarade gossen uppriktigt.

— Nå, men hur kan du då veta, om inte just det *är* det allra roligaste. Tänk, om du blott en gång skulle försöka! Du är nu sjuk och kan kanske inte på länge få springa omkring som förr, och därute i förstugan står ditt tunnband, och du vet, att det finns en liten fattig gosse, som så gärna ville få rulla det en stund. Om du nu skulle uppfylla hans önskan, ja, ännu mera, om du rent af skulle skänka honom tunnbandet, som du ju ändå inte på länge kan rulla.

Stackars Charlie blef alldeles purpurröd vid detta förslag, och då han några sekunder stirrat på modern, började hans underläpp darra och tårarne kommo fram i ögonen.

— Nej, mamma, — ropade han häftigt, — det vill jag inte, jag vill inte ge gossen mitt tunnband,

— Seså, lille Charlie, gråt inte, — sade modern smeksamt lugnande, — ingen skall tvinga dig, vill du ej gifva bort ditt tunnband, min gosse, så skall jag ej bedja dig. Nu skola vi inte mera tala om tunnbandet, du skall öfvertänka saken inför dig själf, och så skall du riktigt bedja Gud, att han gör ditt hjärta kärleksfullt och gifmildt.

Charlie svarade ej och, som modern sagt, den dagen talade de ej vidare om tunnbandet. Men på kvällen, sedan Charlie läst sin vanliga bön, tillade han: »Gode Gud, gör så, att jag *vill* ge gossen mitt tunnband, amen!»

På natten drömde han oafbrutet om Kalle och tunnbandet. Än tyckte han, att Kalle stod vid foten af sängen och drog i tyngderna, som hängde i hans sjuka ben och att han ville ropa och skrika, men inte kunde få fram ett ljud. Än drömde han, att Kalle slutligen fått tunnbandet, och att han stod och hamrade därpå med en stor slägga och sjöng, som Charlie en gång hört en smed sjunga:

Ho hej, ho hej!
Låt oss smida och hamra!
Smida och hamra!
Ho hej, ho hej!

Följande dag hade stackars Charlie en svår strid att utkämpa med sig själf. Hans egennyttan ville ej släppa taget, han tyckte, att det var riktigt orimligt begärdt af modern, att han skulle ge

bort sitt vackra, präktiga tunnband. Men på samma gång var det något inom honom, som inte lämnade honom i ro: en känsla af längtan att få smaka den där glädjen, om hvilken modern så mycket talat, en undrande nyfikenhet, huruvida hon verkligen hade rätt i att det kunde vara det roligaste af allt att göra andra glada.

Så gick timme efter timme, men strax före middagen, då modern satt vid Charlies bädd och pratade med honom, sade den lille gossen plötsligt:

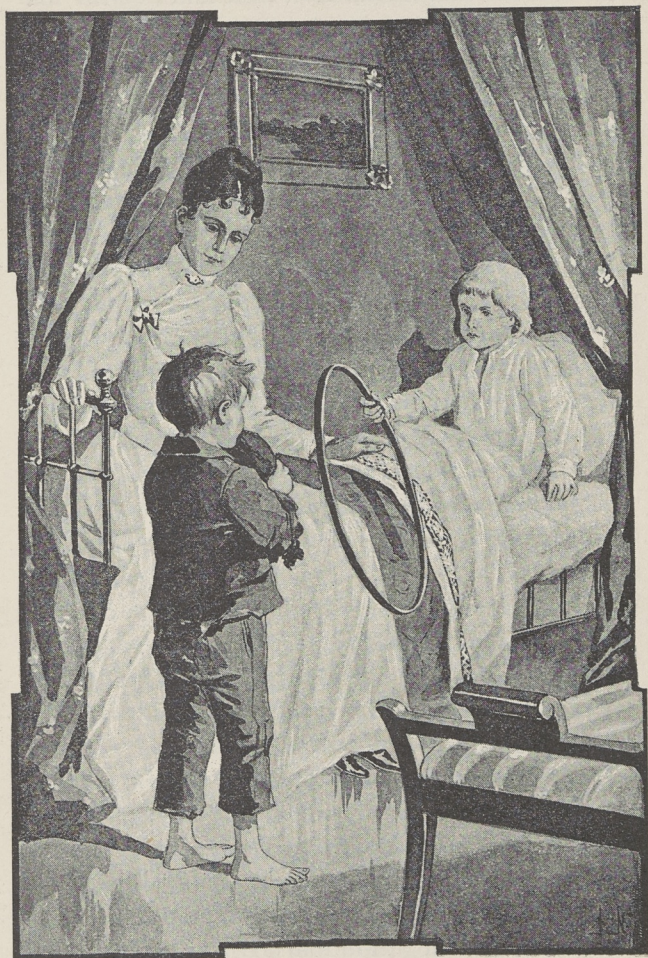
— Mamma, jag *vill* ge gossen mitt tunnband. Laga så, att han kommer hit, mamma, så att vi få ge honom det.

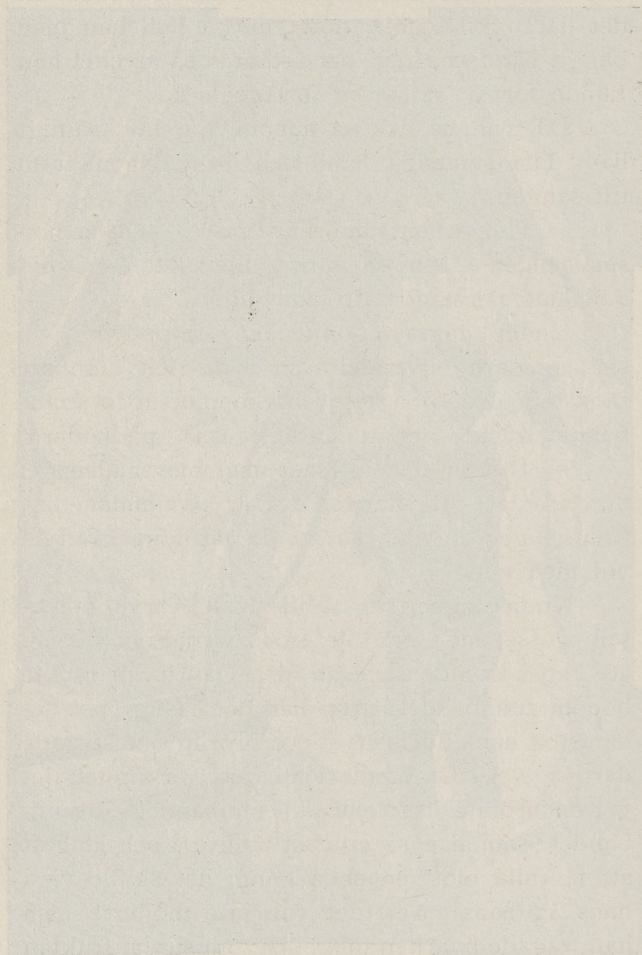
Modern blef så glad, då hon hörde detta, att tårarne kommo henne i ögonen. Hon böjde sig ned, omfamnade den lille gossen och kysste honom flera gånger. Därefter ringde hon på jungfrun och bad henne gå ut och leta reda på en liten gosse, som hette Kalle och som skulle bo i backen vid torget.

Under tiden gick mamma ut och hämtade in tunnbandet, som hon ställde bredvid sängen, så att det skulle vara tillreds, då Kalle kom.

Denne lät icke länge vänta på sig; han hade som vanligt gått och drifvit på torget, då jungfrun kom och fick se honom och tog honom med sig.

Smutsig, trasig och barfota som alltid gick han efter jungfrun genom förstugan och salen, in i rummet, där lille Charlie låg och väntade honom. Stackars Kalle var mycket förlägen;

han förstod inte alls, hvad meningen var med allt det här. Sin gamla, nötta mössa höll han med bägge händerna och bet i kanten så mycket han kunde för att dölja sin förlägenhet.

Då mamma fick se honom, tog hon vänligt hans lilla smutsiga hand och drog honom fram till sängen.

— Här är en liten sjuk gosse, — sade hon småleende, — som så gärna ville träffa dig, emedan han har något att säga dig.

Under några ögonblicks förlopp sågo de små gossarne hvarandra in i ögonen utan att säga ett ord. Så tog Charlie plötsligen tunnbandet, räckte det åt Kalle och såg på modern.

— Du får det, — sade mamma småleende, du får det till skänks, det är *ditt* hädanefter, Charlie ger dig det, så att du får göra hvad du vill med det.

Nu må ingen tro, att lille Kalle var en otacksam gosse, men han blef så förvirrad och häpen, att han ej kunde säga ett ord. Då Charlie räckte honom tunnbandet, grep han det hastigt, och sedan stod han alldeles tyst och orörlig och stirrade därpå. Nej, det kunde icke vara verklighet, det var en dröm alltsammans! Tunnbandet... tunnbandet, som han så mycket tänkt på och längtat att få rulla blott en enda gång, det skulle vara hans... hans! Nej, det var inte möjligt! Och han vågade hvarken tala eller röra sig, af fruktan att den vackra drömmen då skulle upplösas,

— Du får det, kära Kalle, — upprepade mamma, — det är ditt, ditt eget, du får gå och rulla det så mycket du vill.

Då vaknade Kalle ur förtrollningen och förstod, att det var en verklighet, att tunnbandet var hans. Men denna glädje var så öfverväldigande, att han icke nu heller kunde säga någonting utan bara brista ut i ett jublande skratt. Därefter vände han sig om och ämnade springa ut, men mamma hejdade honom.

— Nu skall du först säga tack åt den sjuke gossen, som velat afstå sitt tunnband åt dig.

— Tack, — sade Kalle genast, i det han sträckte fram sin lilla smutsiga, af sinnesrörelse darrande hand mot Charlie. Därefter sprang han ut, så fort han kunde, brinnande af ifver att få rulla sitt nya tunnband.

Charlie stirrade häpen efter honom.

— Hvad han var lustig, mamma, hvarför skrattade han så där?

— Jo, min lille gosse, det gjorde han, emedan han var så glad och lycklig, att han knappast visste till sig. Jag tror, vet du, lille Charlie, att det i detta ögonblick icke på hela jorden finnes en så glad och lycklig människa som Kalle, då han nu för första gången rullar sitt nya tunnband. Tycker du inte, att det är bra roligt att tänka, att det är genom dig han blifvit så där lycklig?

Charlie funderade en stund,

— Jo, — svarade han, — det är nog roligt, lilla mamma. Men jag tycker det skulle vara ändå roligare, om *jag* också vore frisk och uppe och kunde få se på hur roligt Kalle har.

— Men om du det vore, min gosse, skulle du troligen aldrig ha gifvit Kalle ditt tunnband. Gud har lagt dig ned på sjukbädden, för att du skulle lära dig förstå att, när vi själfva äro nedslagna och olyckliga, då skola vi söka vår lycka i att göra andra glada. Förstår du det, min gosse?

— Ja, — svarade Charlie eftersinnande.

— Och hade jag icke rätt i hvad jag sade, att det är det allra roligaste af allt att glömma sig själf och söka bereda andras lycka?

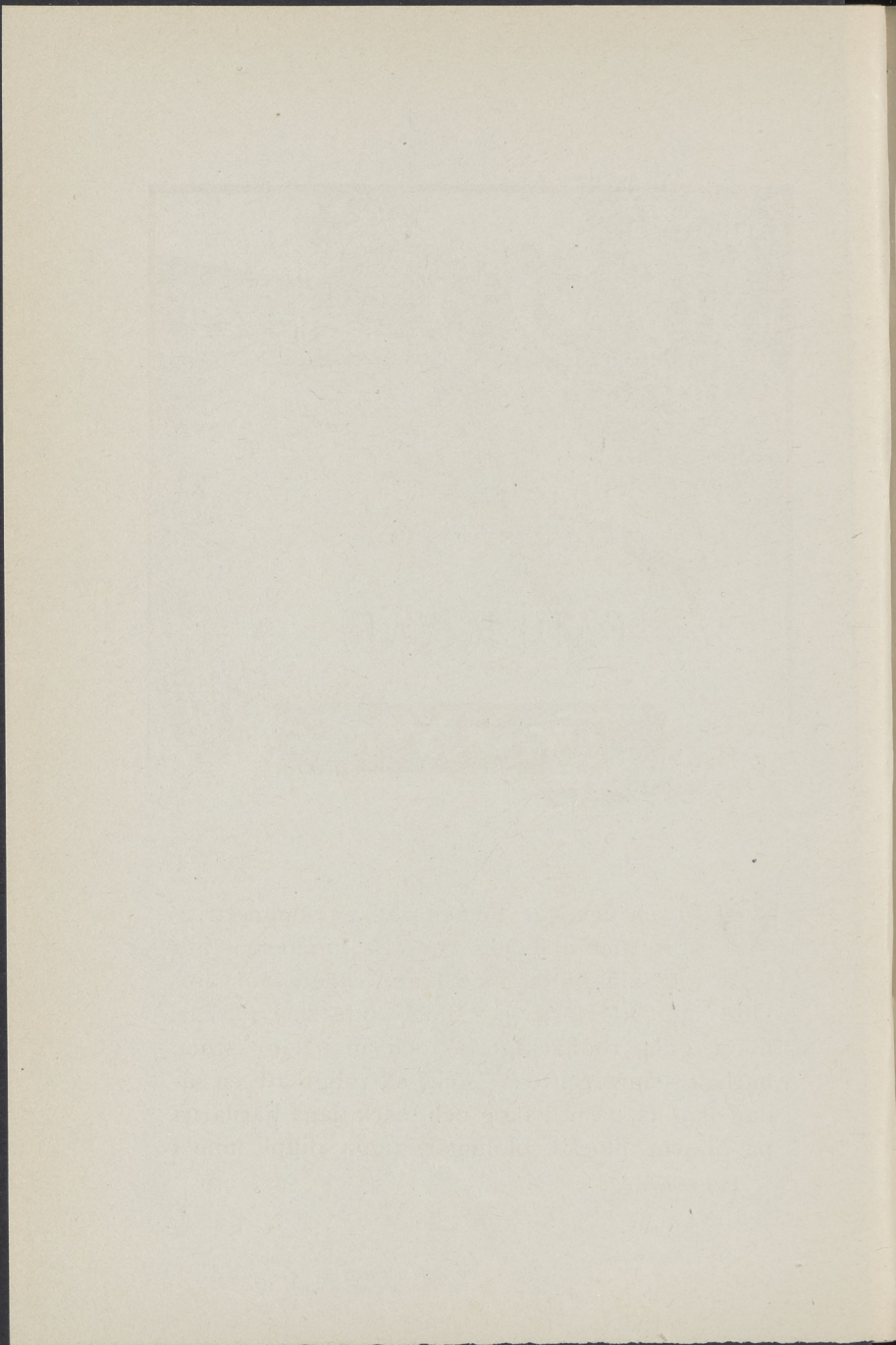
— Jo-o, — svarade Charlie på samma eftersinnande sätt, liksom hade han tyckt, att han allt bra gärna ville tänka *litet* på sig själf också.

Men på kvällen, sedan han slutat sina vanliga böner, sammanknäppte han ånyo händerna och bad ifrigt:

— Gode Gud, laga så, att jag inte tänker på mig själf och att ha roligt, utan att jag bara tänker på att andra äro glada och lyckliga. Och laga så, att jag riktigt, *riktigt* kan unna Kalle mitt nya tunnband. Gör det, för Jesu skull, Amen.

FADER VÅR.

"FADER VÅR".

O, hvad det var för en vacker sommardag! Hur klar och hög var inte himmelen, hur lyste inte blåklinten inne bland säden, hur doftade inte klöfvern, hur flögo inte små fjärilar, hvita, gula, rödfläckiga, af och an i den varma, härliga sommarluften! Ack, så roligt att en sådan dag få gå ut i skog och mark, jaga fjärilarna på ängen, plocka blommor, ligga djupt inne i

I vårbrytningen.

skogen på en mossbädd och höra, hur det susade och hviskade bland granarne! Allting var för resten roligt en sådan dag. Det var roligt att stiga upp tidigt på morgonen, medan allt ännu var så tyst och omornadt i naturen, och sedan följa med Greta i hagen och se, huru korna mjölkades, och höra, hur de råmade i den friska morgonluften; det var roligt att med mamma gå omkring i stugorna och hälsa på hos folket; det var roligt att få sitta i båten och hjälpa store bror, då han for ut för att fiska. Men bland det allra roligaste som fanns var att få gå ett ärende till prostens, som bodde ungefär en fjärdedels mil härifrån. Ty vägen dit var så vacker, så vacker, genom skogar, öfver ängar, och när man så kom fram, kunde man vara säker om att bli bjuden på någonting godt af prostinnan.

Det var därför icke underligt, att lilla Ebba i dag vaknat med en känsla af obeskrifligt välbefinnande. Ty vädret var, som sagdt, strålande vackert, och hennes pappa hade aftonen förut sagt: »I morgon, mitt barn, om det inte regnar, skall du gå öfver till prostens och betala prenumerationen för tidningen.»

Nu stod lilla Ebba, nykammad och tvättad, i renstärkt förkläde, framför sin pappa och emottog förhållningsorder.

— Se här, mitt pyre, — sade pappa, i det han räckte Ebba en femkronesedel och en enkrona, — här har du pengarne. Nu skall du lämna

dem åt farbror och hälsa så mycket från pappa och tacka för allt besvär farbror haft. Förstår du det, mitt barn?

— Ja, pappa, — svarade Ebba, i det hon tog pengarne och såg upp på fadern med rynkad panna och en allvarlig, bekymrad blick.

— Men hur skola vi nu göra för att du inte skall tappa pengarne, — fortfor fadern, — kanske vi skola lägga in dem i någonting? Om du tar upp din lilla näsduk, skola vi knyta in pengarne i den.

— Nej, pappa, — svarade Ebba med samma allvarliga min, — det är inte värdt. För då kan det hända, att jag glömmmer, att jag har pengarne i näsduken, och då kan det hända, att jag drar upp näsduken och tappar bort den. För jag slarfvar så ofta bort näsdukar.

— Men, kära lilla barn, då vet jag ej, om jag törs skicka dig, — svarade fadern skrattande, — om du är en sådan där liten slarfva, så kanske du tappar bort pengarne också.

— Nej, pappa, det gör jag inte, — försäkrade Ebba trovärdigt, — pengar tappar jag aldrig bort, för det har jag så sällan, och när jag då har dem, så tänker jag oupphörligt på att jag har dem, och så kan jag inte tappa dem. Jag håller dem så här, pappa, och så öppnar jag inte handen en endaste, endaste gång.

Och hon sträckte upp sin lilla hand, som hon höll kring penningarne så hårdt, som om

hon varit rädd, att någon skulle rycka dem ifrån henne.

— Ja, låt nu se, att du ordentligt uträttar ditt uppdrag, — sade fadern leende och klap-pade Ebba på kinden, — då ser pappa, att han riktigt kan ha nytta af sin lilla flicka. Adjö med dig nu, hälsa farbror och kom ordentligt hem till middagstiden!

Lilla Ebba höjde sig på yttersta tåspetsarne, lade armarne kring faderns hals, spetsade sin mun till en afskedskyss och sprang därefter ut, ifrig att få komma i väg, uppfylld som hon var af längtan efter ängsblommor och fågelsång och af förhoppningar om goda saker samt lekar och andra förlustelser i prostgården.

Den första biten af vägen, det vill säga så länge hon befann sig på landsvägen, gick Ebba med lugna, förståndiga steg, pannan fortfarande rynkad och blicken allt emellanåt fäst på sin hand, som hon fortfarande höll hårdt knuten kring den henne anförtrödda skatten. Men då hon vek af och kom in på ängen, öfver hvilken en genväg förde till skogen, då började den förståndiga gången och det allvarliga uttrycket att mer och mer försvinna. O, hvad den var treflig den här ängen! Därborta stod en hel klunga af prestkragar, så tätt, att det nästan såg ut som hvita snöfläckar på det gröna. Där, på kanten af diket därborta, växte bestämdt smultron, männe de kunde vara mogna ännu? Ebba måste nöd-

vändigt se efter. Och så vek hon af från gångstigen, hasade sig ned för dikeskanten och upp på motsatta sidan, skrynkade till förklädet och blef mycket jordig om sina små fötter. Men det betydde ingenting, ty hon hittade icke mindre än fyra smultron, de första hon sett i år, och fastän hon måste erkänna, att de icke voro *riktigt* mogna, utan bara *nära på*, så kunde hon likväl icke motstå frestelsen att plocka dem och träda upp dem på ett grässtrå.

Under tiden glömde hon emellertid icke sina penningar; medan hon trädde upp smultronen, lade hon pengarne i knäet, och sedan tog hon dem på nytt i handen och sammanpressade fingrarna därom så hårdt hon kunde. Grässtrået med smultrona höll hon i andra handen; det skulle hon gifva åt tant Malin, prostinnan, *tänk* så glad och förvånad hon skulle bli åt att redan få mogna smultron, eller åtminstone *nära på* mogna.

Ebba skyndade nu vidare, hoppade öfver ett mindre dike och kom så in på stigen, som ledde till skogen. Här i skogen var det ännu mycket roligare! Här sjöngo fåglarne så gällt, här föllo solstrålarne så vackert in mellan de mörka granarne, och, o, så lockande det lät, det där suset och prasslet inne i skogens djup. Ebba undrade alltid så mycket, hvad som fanns *djupast* inne i skogen. Var det dvärgar och troll, om hvilka gamla Lovisa brukade berätta så många

sagor? Men hennes mamma sade alltid, att det inte fans något sådant som dvärgar och troll. Men hvad var det då, som var så underligt därinne i skogen? Hon blef nästan hemsk till mods, hon gick ju så ensam här, och tänk om det ändå verkligen fanns troll och dvärgar, och om hon plötsligen skulle få höra, hur det hamrade inifrån den stora stenen därborta och en liten dvärg plötsligen komme fram och lockade henne in i berget. Hu då, så otäckt det var att tänka! Hon såg sig skyggt omkring och påskyndade ännu mera sina steg. Men då rann henne i sinnet en liten vers, som hon ofta hört sin mamma uppläsa:

Från himlahvalfvet det höga
På mörkaste väg eller stig
Guds Faders vakande öga
Skall lysa och leda mig!

Hon upprepade den lilla versen ett par gånger, och fastän hennes hjärta ännu bultade, blef hon lugnare, och slutligen kom det för henne så ljuft, att det icke var troll och dvärgar, utan Guds änglar som omgäfvade henne på vägen...

Då hon kommit ut ur skogen, gick hon först öfver en björkhage, så förde vägen öfver en äng igen. Hon kände sig så lätt och glad till sinnet härute på den solljusa ängen. Plötsligen fick hon se en stor fjäril, som flög upp ur en blomma vid dikeskanten. Det var den vackraste fjäril hon någonsin sett; hans vingar glänste i alla möjliga färger, rött, brunt, blått. O, om hon

ändå lyckades att fånga honom! Det kunde väl inte vara så svårt, han flög så lågt nere, nästan alldeles framför Ebba! Och den lilla flickan började springa, åt höger och venster, i alla möjliga krokar, allt som fjärilen flög. Men det var omöjligt att få tag i honom, Ebba var så nära, så nära, men just då hon tyckte sig nästan ha honom i sin hand, flög fjärilen undan. Den lilla flickan sprang, så att kinderna glödde och ögonen glindrade, men det hjälpte ej. Då hon kom fram till en gärdesgård, som för några ögonblick hejdade henne, flög fjärilen behändigt däröfver och försvann i den blå rymden.

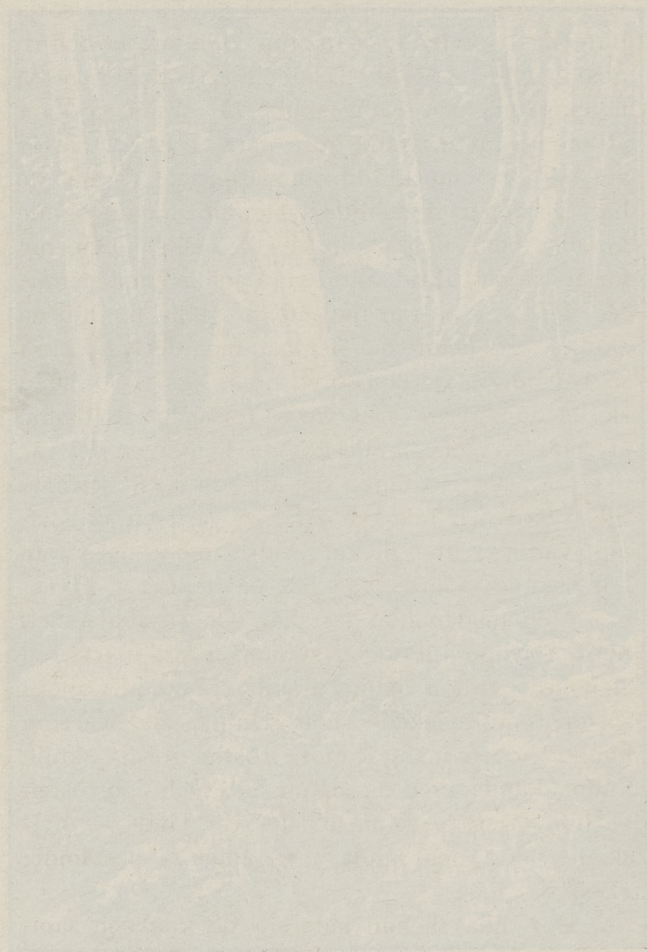
Ebba stannade några ögonblick och drog anden. Ja, det kunde nu inte hjälpas, fjärilen fick flyga, hon kunde inte fånga honom. Hon såg sig omkring; därborta på andra sidan diket låg stättan, öfver hvilken hon skulle gå. Hon hoppade således öfver diket, sprang längs gärdesgården och klef uppför stättan. Men just då hon kommit på öfversta steget af stättan, märkte hon, att hon icke längre höll sin venstra hand knuten, utan hade gripit med den omkring stödet. Pengarne! Hon blef så förskräckt, att hon ögonblickligen släppte sitt tag och stirrade in i den öppna, flata handen. Men där funnos naturligtvis inga pengar. Smultronstrået, det höll hon fortfarande kvar, men pengarne de voro borta, dem hade hon alldeles glömt bort under sin ifriga jakt efter fjärilen.

Den stackars lilla Ebba blef så förtviflad öfver sin upptäckt, att hon icke kunde röra en lem, utan endast storsnyftade, där hon stod på toppen af stättan.

Men då hon gråtit ut sin första bittra ångest, gick hon ned för stättan och började leta efter penningarne på marken. Hur hon letade och letade, hur hon sökte under gräset, var det emellertid omöjligt att finna dem; pengarne voro och förblefvo borta.

Hon satte sig ned på en sten, gömde ansiktet i händerna och började tänka öfver sin olycka. Hvad skulle hon taga sig till? Fortsätta vägen till prosten, det kunde hon ej, då hon ej hade några penningar att lämna honom. Hem vågade hon heller inte gå, för pappa kunde inte bli annat än mycket, mycket ond, då hon varit så här slarfvig, hon som så säkert lofvat att akta penningarne. Och tant Malins goda saker, dem skulle hon nu också gå miste om! O, en sådan liten öfvergifven, olycklig flicka hon var! Allehanda sorgsna och bittra tankar genomflögo hennes hufvud. Om hon skulle gå in i skogen, djupast in, långt, långt bort, dit ännu ingen människa trängt, och där således ingen kunde finna henne? Hon började tänka på hvad de skulle säga där hemma, ifall hon aldrig mera komme tillbaka. Hon föreställde sig, hur pappa och mamma skulle sörja sin lilla flicka, hur syskonen skulle gråta och sakna henne under

iekarne! Då skulle de nog ångra alla gånger de varit stygga emot henne. Då skulle Fritz sörja bitterligen öfver att han inte ville fara ut och ro med henne i går kväll, som hon bad honom så mycket om, och Anna skulle bli så ledsen öfver att hon jämt brukade göra narr af Ebba, därför att hon var mörkrädd om nätterna. O, om de bara visste, att deras lilla syster aldrig mera skulle komma hem, nog skulle de då bedja henne om förlåtelse och alltid, alltid vara snälla emot henne.

Det var nästan ljuft att föreställa sig, hur de skulle sörja henne där hemma, men det var också så vemodigt, att hon ånyo brast i gråt. O, hvad skulle hon göra? Det var så förfärligt att tänka, att hon ej mera skulle komma hem, men det var lika förfärligt att tänka sig, att hon måste komma till fadern och tala om att hon varit en så slarfvig, vårdslös liten flicka. Aldrig mera, det visste hon, skulle fadern våga lita på henne.

Men medan hon satt här och snyftade, fick hon plötsligen höra en stämma i sitt hjärta, en stämma, som hon tydligt urskilde bland alla andra röster, som hviskade inom henne, alldeles som hon bland en mängd andra röster genast skulle kunna känna igen sin mammas. Och den rösten — hon förstod sedan, att det var Guds — hviskade sakta och mildt, men ändå så bestämdt: »Bed!»

Den lilla flickan lade sig på knä och sammanknäppte sina händer. Hon var så upprörd,

så orolig och ångestfull, att hon ej själf kunde sammansätta en bön, men hon började med dar-
rande röst läsa »Fader-vår». Och så genomgick
hon hela Herrens bön, så andaktsfullt och inner-
ligt som hon aldrig förr gjort, och för hvarje
sekund som gick blef hennes hjärta lugnare och
stillare. Hon tyckte alldeles, att det var som om
Gud lagt sin hand på hennes hjärta och stillat
dess oro, och då hon slutat bönen och reste sig
upp, kände hon sig lugn och styrkt och började
på nytt att leta efter penningarne.

Hon letade länge och oförtrutet utan att låta
nedslå sitt mod, gick tillbaka samma väg hon
kommit, hoppade öfver diket och genomsökte
ängen, där hon sprungit efter fjärilen. Så vände
hon tillbaka till stättan, och då fick hon se pen-
ningarne ligga där alldeles invid gärdesgården,
fastän hon i sin förra ifver och oro icke varse-
blifvit dem. Med ett jubelskri grep hon den
ihoprullade sedeln, hvari ännu enkronan låg kvar
och skyndade sig uppför stättan för att så fort
som möjligt hinna fram till prostens.

Men så kom hon ihåg, att hon ännu icke
tackat Gud, och det var ju ändå han, som visat
henne hvar penningarne lågo.

icke heller nu kunde hon sammansätta en
egen bön. Hjärtat bultade af ifver, och tankarne
flögo omkring åt alla håll, men tacka Gud, det
kände hon, att hon måste. Och så föll hon på
knä och började återigen att läsa sitt »Fader-vår».

Och när hon slutat den gamla, kära bönen, som likt en tacksamhetssuck uppsteg från hennes lilla öfverfulla, oroliga barnahjärta, kände hon sig så utsägligt lycklig, att hon tyckte det var som om allting i hela naturen blifvit ännu skönare än nyss. Hon tyckte, att fåglarne sjöngo och blommorna doftade bara för att instämma i hennes glädje.

Och hon sprang så fort och lätt den återstående delen af vägen, att hon, trots uppehållet vid stättan, på kortare tid än vanligt kom fram till prostens, där hon, alldeles som hon beräknat, blef bjuden på kaffe och goda saker af prostinnan.

DET ALLRA KÄRASTE.

DET ALLRA KÄRASTE

I hela folkskolan fanns det ingen snällare och flitigare gosse än lille John Hallén. Han kunde alltid sina lexor, han var stilla och uppmärksam under lektionerna, och det var omöjligt att tänka sig en vänligare och fogligare kamrat än lille John. Intet under således att både lärare och kamrater tyckte mycket om honom.

Men så hade också John i hemmet fått lära sig att frukta Gud och älska sin frälsare. Det

var ett mycket, mycket fattigt hem; fadern var död för ett par år sedan, och modern, som hade lungsot, måste nu ensam draga försorg om fyra små barn. Från fattigvården hade hon tio kronor i månaden, men de gingo åt till hyran, och sedan skulle hon ha både mat, kläder och ved, och allt detta var icke lätt att skaffa, då sjukdomen gjorde, att hon endast obetydligt kunde arbeta. Ibland sände Gud henne visserligen hjälp genom barmhärtiga människor, men det kunde också hända, att dagar förgingo utan att det fanns en matbit i huset, och att hon och barnen fingo gå till sängs ännu hungrigare, än de vaknade på morgonen. Lille John hade det något bättre; han brukade ofta tillsammans med andra fattiga folkskolebarn gå på ett matställe, där han fick en god och riklig föda, och där han alltid fick gömma hem några brödbitar och ett par potatisar åt mamma och småsyskonen.

Men den fattiga kvinnan, som icke ens ägde så mycket, att hon kunde gifva sina barn bröd, hade en stor rikedom i sin varma tro, sin innerliga förtröstan på Gud, och af den rikedom hade hon delat med sig åt sina små. Så hade hon en rikedom till, och det var lille Johns barnsliga kärlek. Ty John älskade sin mamma mera än allt annat i världen; han visste ingenting bättre än mamma, han var så glad, då han kom hem från skolan och kunde berätta, att han fått beröm af »fröken», och när modern hade

sina anfall af hosta och blek och utmärglad låg på bädden, då grät den lille gossen som om hans hjärta velat brista, och han bad så ifrigt, att Gud snart skulle göra hans mamma frisk igen.

En dag på nyåret sutto folkskolebarnen som vanligt alla onsdagar ordnade till lektion i biblisk historia. Lille John var som alltid den förste på platsen; blek och mager satt han där i sina slitna kläder, med sitt lilla tunna ansikte och sin sorgsna drömmande blick och lyssnade uppmärksamt på hur lärarinnan förklarade bibelns berättelse om Isaks offrande och hvad barnen hade att lära däraf. Isak, det var ju det allra käraste Abraham ägde; Isak, det var ju den utlofvade och väntade sonen, hans ålderdoms glädje, framtidshoppet. Och ändå fordrade Gud, att Abraham skulle offra Isak. Var detta icke underligt, kunde icke Abraham med skäl uppresa sig emot denna hårdhet? Jo, om han icke hade förstått Herrens mening. Men Abraham förstod den, han förstod, att det var *just*, emedan Isak var det käraste han ägde, som Gud kräfdes hans ende son till offer. Han förstod, att Gud ville äga hans kärlek så hel och stor, att han icke skulle tveka att åt Herren offra det käraste han ägde. Och på samma sätt kommer Herren ännu i dag till hvar och en af oss och frågar: »Älskar du *mig* så högt, att du vill gifva mig det käraste du äger?»

Fröken tystnade och lät under några sekunder sin blick öfverfara raderna ända tills den

stannade på John Hallén. Den lille gossen hade hela tiden under förklaringen haft sina ögon ifrigt fästa på fröken, men mot slutet började hans blick att fördunklas af tårar, underläppen darrade, och då fröken uttalade de sista orden, brast han ut i en snyftande, undertryckt gråt.

Alla barnen tittade nyfikna på John, som satt med hufvudet nedböjdt och det lilla bröstet sakta skälfvande; men fröken hviskade åt gossarne att låta honom vara i fred och fortsatte därefter lektionen utan att låtsa om lille John, som ostörd fick gråta ut.

Men då lektionen var slut, tog fröken John vid handen och gick in med honom i ett annat rum.

— Hur är det, lille John, — sade hon vänligt och smekte gossens ännu fuktiga kind, — tala om för mig, hvad som gjorde dig så ledsen under lektionen?

Johns underläpp började ånyo darra.

— Fröken, — hviskade han snyftande, — jag kan inte offra mamma, såsom Abraham offrade Isak...

— Käre lille John, — fortfor fröken och drog honom intill sig, — ännu har ju Gud inte fordrat, att du skall offra henne. Och du skall komma ihåg, att Gud är så kärleksfull, att han *inte* fordrar, att du skall offra din mamma, förrän han också ser, att din kärlek till honom är så stark, att du gärna bringar honom det offret.

Men John fortfor att snyfta och ville inte låta trösta sig.

— Jag kan inte offra mamma, fröken ... jag kan det *aldrig*, fröken ... För jag håller mera af mamma än af Gud ...

Fröken sade ingenting mera; hon torkade den lille gossens tårar, strök håret ur hans panna och gaf honom vatten att dricka, så att han skulle lugna sig till nästa lektion, som nu började.

Men lille John kunde icke glömma, hvad fröken sagt om Abrahams offer. Vintern förgick på vanligt sätt; han svalt och frös, sprang om morgnarne huttrande till skolan, satt om eftermiddagarne och läste sina lexor och hörde, hur modern hostade häftigare och ihåligare för hvarje dag. Men John förstod inte, att den där hostan var ett tydligare och tydligare förebud, att Gud snart skulle komma och kräfva det stora offret af honom, — han var så van vid att höra modern hosta, han trodde nästan, att det skulle så vara, att fattiga änkor med fyra barn hostade.

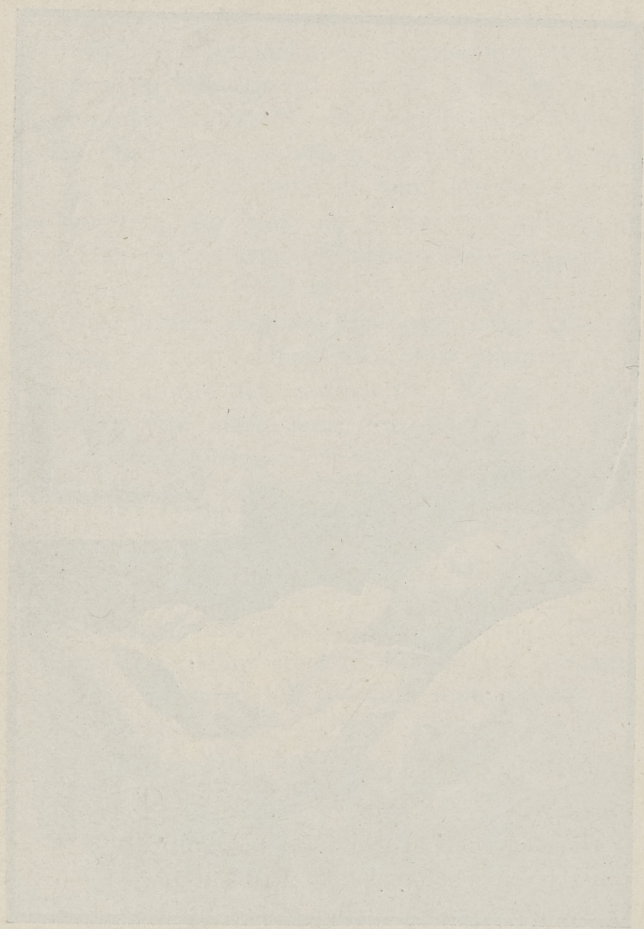
Men om kvällarna, då han kröp ihop i sängen för att hålla sig varm och svepte den gamla schalen så tätt han kunde omkring sig och syskonen, till skydd mot det iskalla draget från fönstret, då kommo så ofta lärarinnans ord för honom, och han hviskade snyftande: »Jag kan inte offra mamma, jag kan inte offra mamma ...»

Emellertid förgick vintern, och madam Hallén blef allt sämre och sämre. Ännu var hon emel-

lertid uppe, ja hon kunde till och med ibland gå och hjälpa i grannskapets förmögnare hus och förtjäna en slant härpå, och så länge John såg henne som vanligt gå och stöka i rummet, skura golvet och koka potatisen, så länge tänkte han ej på att det var annat än som det skulle vara, att modern såg blek och mager och kutryggig ut. Men en morgon blef madam Hallén liggande i sängen, och sedan kom hon icke upp mera. Och för hvarje dag blef hon svagare och tystare, så tyst, så tyst. Hon talade nästan aldrig, och när hon gjorde det, var hennes röst så svag och hes, att man måste luta örat mot hennes mun för att höra henne. Och när lille John stod vid moderns bädd och såg på henne, tyckte han, att det hade kommit någonting så besynnerligt, främmande öfver henne, han kände inte riktigt igen sin mamma, hennes ögon voro så underliga, det var alldeles som om de sett någonting långt, långt borta. Hans stackars lilla hjärta sammankrympte af sorg, han började förstå hvad som förestod, han anade, att det var *det stora offret*, som Gud nu skulle komma och begära af honom. Och han kastade sig på knä, sammanknäpte händerna och bad brinnande böner, att Gud inte måtte taga hans mamma ifrån honom utan göra henne frisk igen.

Men Gud uppfyllde ej lille Johns böner; han, den kärleksrike Fadern, förstod bättre än så. Han visste, att den sjuka, trötta kvinnan

behöfde komma till ro, han visste, att stunden var inne, då den trogna tjänarinnan skulle få smaka hvilan och gå in i sin Herres glädje.

Fram på våren i islossningen dog madam Hallén. Man lade henne i en svart träkista och förde henne ut till Nya kyrkogården, där hon sattes ned i en stor graf, — »fattiggropen» hörde John, att de kallade den, emedan där endast begrofvos sådana, som ej hade råd att själfva köpa en graf. Stackars lille John hade gråtit så mycket, att det var som om han icke mera hade kvar några tårar, han stod där blott och skakades af torra snyftningar, men då grafven började kastas igen och han icke längre kunde se kistan, då bröto tårarne ånyo fram, och han tyckte, att han bara ville springa ner i grafven och få gömmas där bredvid sin mamma.

Men John måste fortsätta att lefva, ty hans stund var ännu icke kommen, och han måste äfven börja arbeta för att kunna lefva. Barmhärtiga människor togo hand om honom och syskonen, och som han nu var tio år gammal, ansågs han stor nog att kunna försörja sig själf och kom således som springpojke till en skomakare.

Här fick han arbeta ifrån morgon till kväll, springa i regn och solsken med ett par stöflar eller kängor i handen eller också uträtta andra ärenden åt mästaren; så att om dagarne hade han knappast tid att tänka på modern, men om

kvällarne, då han krupit ned i sin lilla bädd och det var mörkt omkring honom, då uppsteg minnet af den döda, då sträckte han sina armar emot henne och grät af förtviflan öfver, att känna sig så ensam och öfvergifven. Då tyckte han också, att Gud varit så grym emot honom; han *kunde* icke böja sitt sinne och gifva Gud det käraste han hade, han höll ännu fast i det, fastän det blott var ett minne, en skugga, och han snyftade sig till sömns däröfver kväll efter kväll.

Men en natt sände Gud en så skön, underbar dröm till den lille tröstlöse gossen...

Han drömde, att han befann sig i den allra härligaste nejd. Gyllene frukter hängde i stora lummiga träd, vägarne voro lagda af ädla stenar, luften var så ren och mild som på den skönaste sommardag, och kristallklara bäckar porlade mellan stora, doftande blomstersängar. Och det underbaraste af allt var, att alla människor han mötte sågo så lyckliga ut, här funnos inga fattiga, inga sörjande. »Här skulle jag vilja vara», tänkte John, — »här slipper man att springa med stöflar hela dagen, och så får man äta sig riktigt mätt och behöfver inte frysa!» Och så gick han vidare på de stenlaggda, skimrande vägarne, som skuggades af lummiga träd, så att ingen sol eller hetta kunde bränna vandraren. Och oupphörligt mötte han nya grupper af människor, och alla hade samma lyckliga leende på läpparne och samma glädjefyllda blick. »Jag undrar hvart de

gå!» tänkte John, men han vågade icke fråga, han såg blott, hur den ena skaran efter den andra skyndade förbi med lätta steg, alldeles som då man hastar till ett efterlängtadt mål. Han ville följa dem, men han kunde icke; de gingo så hastigt, och så försvann den ena skaran efter den andra, ända tills han var ensam kvar.

Då fortsatte han vägen, tills han slutligen kom till en port, som han öppnade. Och då han gått ut därigenom, slogs porten i lås efter honom, och då tyckte han, att han alldeles kände igen stället där han befann sig. Åh, det var ju så gammalt och bekant, där stodo en mängd trasigt klädda barn, och en sjuk gubbe gick och linkade omkring, och det var regnigt och dimmigt, och han frös alldeles som han brukade göra, då han om morgnarna sprang i folkskolan. Och alla människor han mötte här sågo sorgsna och lidande och fattiga ut, han såg flere af grannarne i gränden där modern bodde, han såg gamle Janne med sina kryckor och Tras-Malin, på hvilken ögat hade värkt ut, och alla Strömbomskans gossar, den ene smutsigare och mera utsvulten än den andre...

Slutligen såg han en kvinna, som satt nedhukad på en sten med ansiktet gömdt i händerna och sakta snyftande. En darrning genomilade honom; han anade hvem det var, men han var på samma gång rädd att få veta det. Hvarför skulle han träffa henne just *här*, bland alla dessa

sorgsna och lidande människor och i den kalla luften, som kom honom att rysa ända till benen, hvarför inte därinne, innanför den gyllene porten, på de skimrande gatstenarne, i den rena solljusa luften, bland alla de lyckliga människorna? Där hade han så gärna velat se henne, men inte här...

Och han ville springa sin väg, men han kunde inte, han måste gå fram till henne och fråga hvarför hon grät.

— Därför att jag måste vara kvar i denna jämmerdal, bland sjukdom, fattigdom och sorg, — snyftade kvinnan sakta.

— Och hvarför måste du vara kvar? — fortfor John.

— En liten gosses böner höllo mig kvar, — suckade kvinnan, — Herren hade kallat mig, de gyllene portarne voro redan öppnade, jag kände fläkten af den eviga saligheten, men den lille gossens brinnande böner höllo mig kvar vid jorden. Ack, ack, hvad här är mörkt och tungt och ensamt!

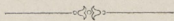
En rysning genomilade den lille gossen, han ville röra vid kvinnan, upplyfta hennes nedböjda hufvud för att få se henne i ansiktet, men han kunde icke lyfta en hand, icke flytta foten.

I det samma såg kvinnan upp. John såg ett blekt, hemskt ansikte, snarlikt en dödskalles, han ville ropa, han ville bedja, ty han kände igen sin mor, men han kunde icke få ett ord öfver läpparne, hans strupe var sammansnörd

och tungan liksom förlamad. Han kämpade och vändades för att få fram ett ljud, men då började synen att försvinna, det blef mörkt omkring honom, i sin ena hand kände han något hårdt, som han bände emot; nu vaknade han fullständigt och märkte, att han låg i den lilla sängen hos skomakaren och att han i sin ångest skakade sängkanten och snyftade så, att skomakarens fru vaknade och tillsade honom att försöka vara tyst om nätterna, då litet hvar kände sig trött och behöfde sofva.

Men ifrån den stunden har lille John haft frid i sin smärta. Visserligen sörjde han ännu länge modern, men då längtan efter henne blef alltför tung och hans sinne ej ville böja sig under Guds vilja, då kom han ihåg sin dröm och upprepade för sig själf: O, nu är mamma så lycklig, så lycklig! Om Gud hört min bön, så hade hon nu varit kvar här och varit sjuk och ledsen och fattig, men nu går hon däruppe i den gyllene staden med alla saliga människor och är så lycklig, så lycklig!

Och längre fram i lifvet, då han blef yngling och man och själf måste börja striden med sorg och fattigdom, då kom han också ihåg sin dröm och tänkte: Gud vare tack, att *hon* är lycklig, — Herren vare lof, att han ej uppfyllde min barnsliga bön, utan tog det allra käraste jag hade, tog det till sig och sin eviga hvila!

JUL.

JUL

Då sommaren med sina blommor och sin grönska var förbi och Gösta och Ellen flyttat in till staden, då höstmörkret började utbreda sig öfver jorden och nätterna blefvo långa och dagarne korta och mulna, då uppsteg så småningom i barnens inbillning liksom ett klart

I vårbrytningen.

ljusskimmer, som blandade sig i deras drömmar och gjorde de mulna dagarna klara och vackra.

Det var så underligt detta ljusskimmer. Än såg det ut som glansen från en stor stjärna, hvilken långsamt skred framåt på den mörka himmelen; än var det skenet från små tindrande vaxljus; än glänste och gnistrade det, alldeles som blanka tennsaker och silfverglitter.

Hvarifrån kommer det då, det där skenet, som barnen tycka bli större och skönare för hvarje dag?

Ack, det är ju från julen det kommer, det är ju Betlehemsstjärnan, som kastar sitt sken ända in i de kulna höstmånaderna, det är ju den härliga högtiden, som närmar sig, den stora dagen, då Jesus lät sig födas, då alla människor skola vara lyckliga och, på samma sätt som de österländska vise gåfvo Jesusbarnet rökelse och kryddor, gifva hvarandra gåfvor i glädje öfver att Gud älskat människorna så högt, att han velat låta sin ende Son bli som en af dem. —

O, hvad det är roligt, hvad det är outsägligt roligt, att det snart är jul, att det finnes någonting sådant som en julafton att längta efter, att tänka på, att fröjda sig åt!

»Da'n före da'n före da'n före ... doppareda'n», började Ellen och Gösta räkna åtta dagar före jul, det vill säga den dag, då de fingo lof från skolan. Och för hvarje »da'n», som afskrefs på detta deras längtans rop, jublade de, men först

när de slutligen fingo säga, »nu är det doppareda'n», vågade de riktigt skrika af glädje, ty *nu* kunde julen inte undkomma dem, förut hade de haft en oroande känsla af att »kanske det inte skulle bli någon julafton i år».

En gång, då de voro hos morfar och mormor, försvann lille Gösta helt plötsligt, och man fick en god stund leta honom i våningen. Slutligen hittades han i en garderob, där han satt på golfvet, inklämd i en vrå och sakta snyftade. Alla omringade honom, mormor tog honom i sitt knä, smekte honom, bad honom lugna sig och säga hvad det var, som gjort honom så ledsen?

Intet svar — blott djupa, skälfvande snyftningar.

— Så, min gosse lille, lugna dig, — sade mormor, i det hon smekte honom och strök håret ur hans fuktiga panna, — lugna dig och säg mormor hvad som händt. —

Morfar... säger,... — kom det då hviskande och med af tårar till hälften kväfda ord, — att... det... inte... — inte... blir någon julafton i år...

Alla de omkring stående brusto ut i skratt, men stackars lille Gösta märkte icke, att de hade roligt åt honom. Han var så upptagen af sin bittra sorg, det var så hopplöst omkring honom, julljusen hade slocknat, det var så tyst och öde där, hvarest annars hela julens skimmer brukade

glänsa i hans inbillning. O, så olycklig han kände sig! Så mörkt, så mörkt hela lifvet var!

— Din lille tok! — sade mormor, i det hon tog honom under hakan och tvang honom att se upp, — förstår du inte, att morfar skämtade med dig?

Gösta fäste sina förgråtna ögon på mormor med minen af en drunknande, som griper efter ett halmstrå. Men han vågade ännu icke öfverlämna sig åt det gryende hoppet.

— Morfar sa' ... att ... julen ... skulle ställas in ... i år ... för det är ... så ... dåliga ... tider ..., — mumlade han, medan torra snyftningar ännu skakade hans kropp.

— Enfaldige pys! — skrattade morfar och nöp honom i örat, — tror du verkligen, att man kan »ställa in julen»? Tror du, att det stora undret, Kristi födelse, kan göras om intet? Förstod du inte, att jag skämtade med dig? Jag trodde sannerligen inte, att du var en sådan liten dum gosse!

Men Gösta *var* »en liten dum gosse»; han hade trott på allt hvad morfar sade, därför att morfar uttalade hans hemliga oro, och det dröjde en god stund, innan han kunde tröstas och helt och hållet öfvertygas om att morfar bara skämtat. Och hela aftonen betraktade han morfar med en viss misstänksamhet, en känsla af att det kommit något »särskildt» omkring morfar, som inte var så »snällt» som vanligt.

Men nu, nu var allt »det där tråkiga» förbi, ty nu var det äntligen »doppareda'n», och man kunde känna sig säker på att julen inte skulle »ställas in».

På förmiddagen gingo barnen i bodar, först med mamma och sedan en stund med Lina, deras jungfru. Sedan åto de middag och doppade i köket hos morföräldrarne, och på eftermiddagen gick mamma med dem i julmarknaden på Stortorget. Det var en gammal vana, som mamma bibehöll sedan den tiden, då hon var liten och hennes morfar och mormor bodde vid Stortorget, och hon alltid på julaftonen åt middag hos dem och sedan gick ned i julmarknaden.

Gösta och Ellen tyckte, att det var så roligt »på marknaden»; där var så mycket folk på torget, som trängdes om hvarandra, och gatpojkar som skrattade och hvisslade, och det kändes så »ljufligt» att vara rädd och krypa nära intill mamma och hårdt trycka hennes hand...

Vid ett af stånden stannade de och köpte flera saker, snurror, askar med tennserviser m. m. Medan de höllo på att välja och Gösta och Ellen ifrigt vände på sakerna och madamen, som sålde, småleende betjänade »unga herr'n» och »lilla fröken», fick mamma se en liten flicka, ungefär tioårig, som stod bredvid, med ögonen oafvändt fästa på Ellen och Gösta och deras leksaker. Den lilla såg fattig och frusen ut; hon var klädd i en grå, söndrig kofta och höll de små röd-

frusna händerna instuckna i ärmarna för att skydda sig mot kylan. Det var ett vackert barnansikte, blekt och magert med stora, blå ögon. Hon såg på Ellen och Gösta, som om hon fått se något underbart — icke bittert, endast forskande och genomträngande.

Ellen och Gösta märkte henne ej, upptagna som de voro af sina egna affärer, men mamma kunde ej taga sina ögon ifrån det bleka, lillgamla ansiktet, som oafbrutet var vändt emot de bägge barnen. Slutligen böjde hon sig ned öfver flickan, klappade henne på hufvudet och gjorde några vänliga frågor. Den lilla svarade ej; hon såg ett ögonblick allvarligt på den främmande frun, men vände därefter åter blicken mot Ellen och Gösta. Då valde mamma ut några leksaker på disken, räckte dem åt den lilla flickan och frågade henne, om hon ej ville hafva dem?

Men den lilla tog ej emot sakerna. Hon gick ett steg baklänges, skakade på hufvudet och såg på den främmande frun med samma allvarliga blick.

— Du får dem, — sade mamma småleende och ville förmå flickan att taga leksakerna, — du får dem till skänks. Vill du inte ha dem?

— Nej, — svarade flickan och skakade åter på hufvudet.

— Ett sådant roligt barn! Hvarför vill du ej ha dem?

— För de ha inget ljus därhemma, — svarade flickan på samma sätt, icke bittert eller klagande, endast så underligt allvarligt och stilla.

Mamma kände åter ett styng genom hjärtat. Hon såg sina egna barn i fina, varma kläder, småleende, rosenkindade, — och på andra sidan den lilla fattiga flickan med den onaturligt allvarliga blicken, det erfarna, frusna barnasinnet, som sköt ifrån sig leksakernas fröjd, därför att »de icke hade något ljus därhemma» ...

Hon vände sig till Ellen och Gösta, visade dem den lilla flickan, berättade att hon inte hade några julljus hemma och gaf barnen hvar sin krona att gifva flickan till att köpa ljus för.

Men Ellen var blyg och besvrad. Hon kröp intill sin mamma och tittade förstulet på den fattiga flickan.

— Vill du icke, att flickan skall få pengarne? — frågade mamma förvånad.

— Jo, men kan mamma inte ge dem?

— Det kan jag visst. Men jag trodde du skulle tycka om att göra det. Tycker du ej det är synd om den lilla flickan, som står där så ensam och fattig?

Ellen svarade ej. Hon gned sig mot modren och såg ut, som ville hon få slut på detta samtal.

— Säg, tycker du ej det är synd om henne? — upprepade mamma nästan strängt.

— Jag känner henne ju inte, — svarade Ellen misslynt.

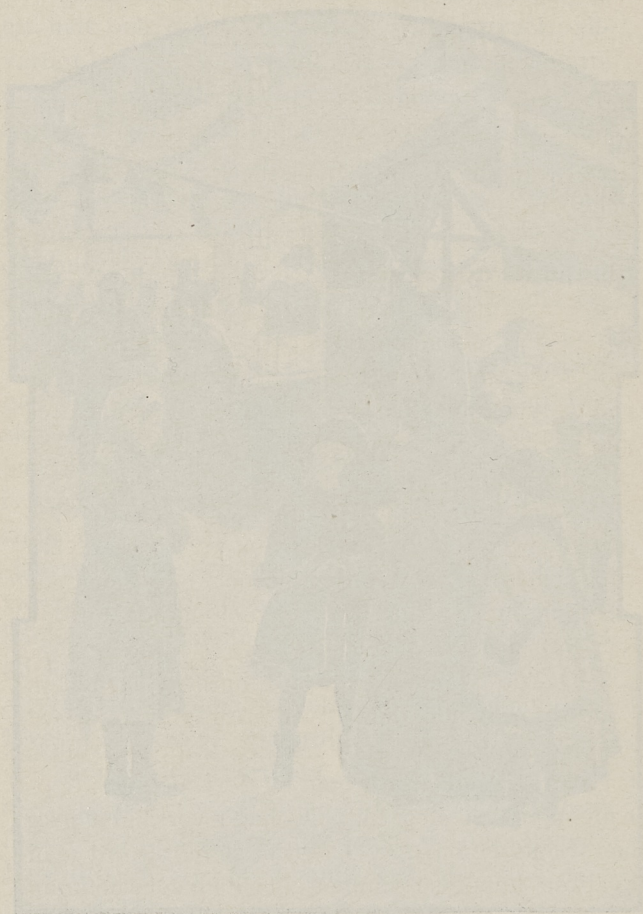
Mamma svarade ej, men hon fick plötsligen ett helt och hållet förändradt ansiktsuttryck: allvarligt, sorgset, förvånadt. Hon kunde icke fatta detta Ellens svar; det upprörde henne, hon kände nästan bitterhet mot den lilla sorglösa, självviska varelsen, som stod där i sin sammetskappa och stötte fattigdom och lidande ifrån sig. Och på samma gång kände hon en själföförelse, en undran, hur det var möjligt, att *hennes* barn kunde gifva ett sådant svar. Hvems var felet?

Hon tog häftigt penningarne ifrån barnen, gaf dem åt den lilla flickan och sade, att hon skulle köpa ljus därför. Sedan vände hon sig om, betalade leksakerna och tog Gösta och Ellen i hand för att gå. Men då hon gått ett par steg, flög plötsligt som en blixtn genom hennes själ svaret på den fråga hon nyss gjort: hvems var felet? Hade hon någonsin lärt sina barn att känna fattigdomen? Hade hon lärt dem förstå de fattiges hårda lott? Hade hon ens försökt att för dem afslöja kärlekens sköna hemlighet? Hvems var felet? Säkerligen icke deras...

Hon vände tvärt om, drog Ellen och Gösta med sig och skyndade, så fort hon kunde genom folkträngseln fram till det stånd de nyss lämnat. Den lilla flickan stod ännu kvar där med händerna instuckna i sina små koftärmar.

— Kom, mitt barn, — sade mamma vänligt, — kom, skola vi tillsammans köpa en gran

och ljus, och sedan skall du visa oss vägen till ditt hem, så får jag se hur ni ha det där.

Flickan såg förvånad ut, men gjorde inga invändningar. Hon följde utan motstånd den främmande frun, som nu gick bort och köpte en liten gran med ljus, hvilken flickan fick taga och bära.

De sade icke mycket under promenaden. Flickan tog vägen hemåt ned för Vesterlånggatan och så in på en liten smal, illaluktande gränd. Efter gick mamma med Gösta och Ellen. Barren voro nu idel intresse och nyfikenhet, de hade glömt sina leksaker, ja till och med själfva julafton för det »underliga» i att så här få gå till »en fattig».

Mamma frågade den lilla flickan, om de voro många syskon och fick då veta, att hon hade två små systrar. Så var det far och mor, men far var sjuk, hade brutit ett ben och kunde inte gå och inte arbeta.

Då de kommit fram till huset, där flickan bodde, förde hon dem öfver en liten, trång gård och så uppför en ännu trängre trappa. Midt i trappan var en afsats med en dörr, och den öppnade hon och steg in. De hade verkligen icke något ljus hemma, ty här var så mörkt, att man hvarken kunde se rummet eller dem som befunno sig där inne. Och tyst var det också, endast från ett hörn hördes stönande, kvidande andetag, som om någon sof och jämrade sig i sömnen.

— Mamma, — sade den lilla flickan, då hon kommit in genom dörren, — en fru har gifvit mig två kronor och en julgran och ljus, och hon är med för att se, hur vi ha det.

— Ja, det är just inte mycket att se, — svarade ur mörkret en sträf röst, hvori dock märktes en viss tillfredsställelse öfver de två kronorna och besöket.

— Vill ni inte tända upp ljus? — frågade mamma, som kände sig beklämd, där hon stod vid dörren med barnen, hvilka skrämde och halfgråtande kröpo intill henne och bådo att få gå härifrån. — Det är julafton i kväll, och då skall ingen sitta i mörkret.

— Ja, det är inte godt att tända ljus, när man inte har något, — svarade samma röst, medan man hörde ett skrapande på bord och skåp, som tydligen kom från bemödanden att få rätt på några förlagda tändstickor, — och beträffande att fira julafton, så är den just lik alla andra da'r för sådana som vi.

Emellertid kommo slutligen tändstickorna till rätta, ett af de ljus den främmande frun medhaft påtändes, en gammal butelj framtogs och fick göra tjänst som ljusstake. Kvinnan som talat och som nu i ljusskenet visade sig som en mager, hålögd och trasigt klädd fyratioåring, satte fram en stol åt de besökande och kastade undan några trasor, som lågo kringspidda i rummet. Den lilla flickan satte granen på ett bord

och började under tystnad att tända ljusen däri. Gösta och Ellen åsågo allt med djupaste intresse.

De många ljusen med deras festliga skimmer spridde en plötslig glans öfver det smutsiga rummet. Deras sken föll in i de mörka, sopiga vråarne, det upplyste sängen med de orena lakanen, det tofviga håret och det magra, orakade ansiktet på den i bädden hvilande. Det vänliga julljusskimret belyste ett nedrökt tak, söndriga stolar och ett par sofvande barn, som vaknade upp och häpna stirrade på de främmande.

Gösta och Ellen sågo sig omkring med skygga och undrande blickar. Så det såg ut härinne! Så smutsigt och dammigt, — tänk, om mormor såge det, hvad hon skulle bli ond! Och så otäckt det luktade, — och sådana små smutsiga barn! Gösta och Ellen sågo på dem, som om de varit små vidunder; den ena af dem låg kvar i sängen och skrek af förskräckelse öfver allt det märkvärdiga i rummet, den andra hade kraflat sig ned och gick nu fram till granen, där stora syster tog henne på armen och visade henne julljusen. Sedan ställde de sig och betraktade oafbrutet Gösta och Ellen, hvilka lika ifrigt sågo tillbaka.

Under tiden gjorde mamma sig underrättad om den fattiga familjens förhållanden, talade med dem om julens betydelse och gaf dem en liten bönbok och penningar, hvarför hon fick emottaga många tacksägelser och välsignelser. Sedan

reste hon sig upp, sade farväl och lofvade att längre fram höra efter dem. Gösta och Ellen sade också på sin mammas tillsägelse farväl, ett blygt farväl, hvilket lika blygt besvarades af de fattiga barnen. Hustrun tog nu buteljen med ljuset och lyste herrskapet utför trappan ned på gatan.

Mamma och barnen gingo nu några ögonblick tysta. Modren ville ingenting säga; hon undrade hvad Gösta och Ellen tänkte, men hon önskade, att de af sig själfva skulle gifva uttryck åt sina tankar.

— Mamma, — sade Gösta slutligen, — hvarför bo de i ett så litet och smutsigt rum?

— Därför att de inte ha råd att hyra något dyrare, — därför att de äro fattiga.

— Hvarför äro de fattiga? — frågade Ellen.

Mamma tvekade ett ögonblick. Ja, hvarför voro de egentligen fattiga? Det var icke lätt att tillfredsställande besvara den frågan.

— Därför, — sade hon slutligen, — att fadren under en lång tid legat sjuk och inte kunnat förtjäna några penningar.

— Ja, men vår pappa låg så länge sjuk, och vi blefvo ändå inte fattiga, — fortfor Ellen.

— Det kom sig däraf, att vi förut hade penningar att lefva af...

— Hvarför ha inte de pengar, då?

— Därför, mitt barn, att inte alla människor ha det lika, därför att det tyvärr finns fattigdom och lidande här i världen.

— Jaså, — svarade Ellen lugnt, — vill Gud det då?

— Nej, Gud *vill* det inte, han bara *tillåter* det...

— Hvarför tillåter han det?

— Han tillåter det, — svarade mamma halft tvekande, — därför att han en gång gifvit människan fri vilja. Dessutom förstå vi så litet af hans vägar, kom ihåg, att jag alltid sagt er det; lika litet som ni barn förstå, hvarför vi stora göra så och så, lika litet kan människan förstå hvarför Gud tillåter, att den eller den saken sker. Och mycket af det vi tycka ondt och förfärligt kan ytterst vara godt och nyttigt.

— Men hvarför är det nyttigt för det där folket att bo i så'nt litet rum? — fortsatte Ellen.

— Det vet jag inte. Lika litet som jag vet, hvarför det var nyttigt att pappa, som var så ung och stark, och som vi alla höllo så mycket af, togs bort ifrån oss. Men jag *vet* ändå, att det var nyttigt, då Gud gjorde det!

De gingo en stund tysta. Lille Gösta kramade sin mammas hand mellan sina bägge och gned sig smekande emot henne.

— Nå — sade mamma, i det hon ryckte sig lös från de frambrytande minnena, — tycker ni inte *nu*, att det är synd om den stackars lilla flickan vi mötte vid ståndet. Säg Ellen?

— Nej, — svarade Ellen bestämdt.

Mamma blef så förvånad och ledsen öfver detta svar, att hon fick tårar i ögonen.

— Tycker du inte, att det är synd om henne att bo i ett så smutsigt rum och hungra och frysa och ha en sjuk far?

— Ja, men Gud tycker inte, att det är synd om henne, — svarade Ellen, — han *vill*, att hon skall vara fattig.

— Du missförstår mig, Ellen, — svarade mamma ifrigt, — att Gud tycker synd om henne, det har du just i dag sett det tydligaste bevis på. Midt i deras största nöd sände han dem oss, som gaf dem julljus och pengar att köpa mat för!

— Var det Gud, som sände oss?

— Ja, det var det. Och så gör Gud alltid. När lidandet är som svårast, sänder han alltid hjälp.

— O, mamma, hvad Gud är god! — utropade Gösta och såg upp mot himmelen med ett uttryck af beundran och hängifvenhet.

Ellen gick tyst och funderade en stund. Slutligen sade hon med en gillande nick:

— Det var snällt gjordt af Gud!

— Men vet ni, hvad Gud också fordrar af oss, då han tillåter, att det finns så olika lotter här i världen, att den ene har så mycket och den andre så litet?

— Nej.

— Jo, att alla de som fått mycket skola dela med sig åt dem som ha litet, att små barn,

hvilka äro nog lyckliga att ha ett godt hem och mat och kläder, skola ge med af sitt öfverflöd åt fattiga. Det vill Gud!

Barnen svarade ej. De funderade åter en stund i tysthet.

— Mamma, — ropade Ellen slutligen ifrigt, — vi skola be morfar och mormor, som ha så mycket rum, att de ge hälften af dem åt det fattiga folket, så att de få en bra våning.

— Och så, — sade Gösta, som ej ville vara sämre, — skola vi be morbror Gerhard, som är så rik, att han ger folket pengar, så de få köpa sig mat och kläder...

— Nej, — svarade mamma småleende, — det skola ni inte göra. Låt ni morfar och morbror Gerhard vara i fred och försök i stället att *själfva* hjälpa de fattiga!

— Ja, men vi ha ju ingenting att ge.

— Jo, det ha ni visst. Ni får så ofta pengar, som ni köper namn för, göm dem i stället, tänk, så roligt det är att *själf* kunna hjälpa en fattig och få se hur glad han blir! Och alla lek-saker ni ha, — nog kan man ge alltid, bara man önskar att göra det!

— Vill Gud det? — frågade Gösta.

— Ja, det vill han, han vill det, emedan, om du älskar de fattiga, du därigenom visar, att du älskar honom.

Under detta samtal hade de gått öfver Norrbro, kommit fram till morfars och mormors hus

och in i förstugan. Här mötte de Karin och Ahlbom, som buro en stor korg med paket; i ett tag grep dem julruset, som under denna stund varit domnadt, — det mörka, smutsiga rummet, de trasiga barnen, välgörenhetsplanerna, allt var som genom ett blixtslag bortsopadt ur deras inbillning! Glömdt var allt utom det roliga, att det verkligen nu *var* julafton, att man nu skulle sjunga julpsalmen och tända granen och bryta paketen. O, det var så roligt, att det nästan »gjorde ondt»!

Endast för mamma kvardröjde minnet af det fattiga, mörka rummet, och skillnaden mellan julglädjen här hemma och eländet där borta flög allt emellanåt igenom henne som ett samvetskval midt i fröjden...

Ikke förrän klockan 11 kommo mamma och barnen hem. Men de små tyckte ändå, att det var mycket tråkigt att behöfva gå och lägga sig, så uppfyllda voro de af glädje och lycka och af längtan efter morgondagen. Ty då skulle de få gå i julottan, — de förra åren hade de ännu varit för små, men i år hade mamma lofvat dem, att de skulle få vara med, och *det* var ändå nästan det roligaste af allt.

De hade också svårt att somna för alla glada, underliga tankar, och då slutligen de andra inslumrat, då Ellen inte längre låg och vred sig och suckade, och till och med mammas andetag hördes jämna och sofvande, då låg ännu lille

Gösta vaken och tänkte. Det var så tyst, så tyst omkring honom, han låg och stirrade ut i mörkret med vidöppna ögon, och då kom det för honom så högtidligt, att nu var det *julnatt*, den natt då Jesus föddes i ett stall och herdarne och änglarne sjöngo! Han upprepade tyst för sig själf psalmversen:

De herdar vaktade deras hjord
 I markene där de lågo,
 Då fingo de höra ängelens ord
 Och Herrens klarhet de sågo.
 Stor fröjd åt eder bådar jag,
 Stor fröjd åt alla, ty i dag
 Är Kristus födder vorden.
 Som Herren är i Davids hus,
 Se, ljuset af hans klarhets ljus
 Har uppgått öfver jorden!

Och medan han uttalade dessa ord, blef det så stort och fritt omkring honom, som om rummet vidgats till en oändlig rymd — och det sköna julnattsundret tilldrog sig på nytt i hans inbillning. Han såg krubban och stallet, där världens Herre lät sig födas för att bli en broder till människorna, till alla, stora och små, fattiga och rika, ja äfven till Gösta, fastän han var en sådan obetydlig liten gosse, som ofta var olydig och obeskedlig. O, hvad detta var stort och underligt, och hvad Gösta tyckte, att han i detta ögonblick älskade det lilla Jesus-barnet! Han såg herdarne med långa stafvar vaktande

sina hjordar på en mörk slätt, och sedan såg han ett sällsamt sken stråla från himmelen, och genom luften susade en så skön sång: »Ära vare Gud i höjden och frid på jorden, människorna en god vilja.»...

Slutligen somnade han och vaknade ej förrän följande morgon, då Lina ropade hans namn i örat och ruskade honom i axlarne för att få honom att stiga upp.

Men ack, hvad det var svårt att stiga upp! Gång på gång föll han ned i bädden som en sten och höll på att somna igen, men så fick han höra ordet »julottan», och då blef han alldeles vaken, flög som en pil ur sängen, klädde sig snällt och stod på utsatt tid färdig i sin lilla ytterkavaj och med mössa och psalmbok i handen.

Mamma och barnen begåfvo sig nu till kyrkan, som låg endast en kvarts timmes väg ifrån deras bostad.

Gösta och Ellen blefvo helt underliga till mods, då de fingo se det stora templet, upplyst af hundratals ljus. Och så blef det så smånin-gom en djup tystnad öfver hela den stora människoskaran, och uppe ifrån läktaren ljödo orgel-tonerna, och församlingen stämde upp: »Var helsad sköna morgonstund».

Lille Gösta var alldeles blek och tryckte sig flera gånger intill modern.

— Hur är det, min älskling? — hviskade mamma och tog hans hand, — hur är det?

— Jag vet inte, mamma, — stammade Gösta med tårar i ögonen, — jag tycker bara det är så... så... så *stort*...

— Ja, mitt barn, det är det också — svarade modern — det är det största och skönaste du någonsin skall vara med om. Det är så stort, att ditt lilla hjärta bäfvar därvid, men känner du dig icke också mycket lycklig?

— Jo-o — hviskade Gösta, i det han tryckte mammas hand tillbaka och såg upp i hennes ögon med en strålande blick...

— — — — —
Under julloftet fingo barnen gå ut på isen och öfva sig att åka på skridskor, som de fått i julklapp af mamma. De föllo omkull en tio, femton gånger och slog sig både fram och bak, men det var lika roligt ändå; det var bara att stiga upp igen och krafla sig fram, ända tills de så småningom lärde sig att stå på benen.

Nyårsafton brukade de tillbringa hos morfar och mormor, men morfar hade förkylt sig och låg till sängs, därför voro de i år hemma hos sig.

På förmiddagen föreslog mamma dem att gå med henne till den fattiga familjen på Vesterlånggatan för att se hur de hade det. Barnen antogo med mycken ifver detta förslag, skyndade sig därefter ut i salen, sågo viktiga ut och höllo en hviskande rådplägning med hvarandra. Sedan sprungo de in i barnkammaren, gräfde i

sina byrålådor, så ut i salen igen till julklapparne, hvarefter de gingo in till mamma, hvar och en med 50 öre i ena handen och i den andra, Ellen en dockservis af porslin och Gösta en kask och en sabel.

— Mamma, vi vilja ge det här åt de fattiga barnen, — sade Ellen ifrigt och räckte fram sakerna mot modren.

— Det var snällt af er, mina små, — sade modren med ett gladt leende. — Tänk, så lyckliga de fattiga barnen skola bli! Men jag skall säga er någonting, vi skola leta ut några andra leksaker, för jag tror inte, att de här riktigt passa, jag tror inte, att barnen just skulle förstå sig på dem.

— Jo, vi vilja så gärna ge det här, — sade Ellen ännu ifrigare, — för det är den julklapp vi tycka *allra* mest om!

Mamma drog henne intill sig, klappade henne och kysste henne på pannan.

— Men kanske ändå, — menade Gösta, som hade mycket svårt att afstå från sin sabel, — att vi skola göra som lilla mamma säger och taga en annan julklapp, som folket mera förstår.

— Ja, det skola vi göra, — svarade mamma småleende.

— Nej, — sade Ellen ännu ifrigare, — vi vilja så gärna ge *just* det här; *få* vi det?

Modren försökte att öfvertala henne och bevisa henne, att ett par små ljusstakar af tenn eller

några kökssaker af trä skulle bli lika välkomna. Men Ellen bad fortfarande att få ge sin lilla dockservis af hvitt porslin med ängsblommor och fjärilar, och hon höll så fast asken med bägge händerna, och hennes ögon sågo så kärleksfulla och ifriga ut, att modren lät henne få sin önskan uppfylld.

Med sin porslinsservis under armen gick nu Ellen tillsammans med mamma och Gösta till den fattiga familjen, som naturligtvis blef slagen af häpnad öfver denna gåfva. Gösta däremot höll icke alls på att gifva sin käraste leksak, utan valde ut en trumpet och en piska, hvilka saker emellertid förorsakade lika stor glädje som Ellens servis.

Barnen bådo så mycket att i afton få vara uppe och »se» hur det nya året gick in. Mamma försäkrade dem visserligen, att det alls ingenting var att »se», men det ville de ej tro; Gösta var så säker, att någonting »skedde» på himmelen, då klockan slog tolf nyårsnatten — han trodde bestämdt, att det gamla året rullade ned med ett tungt brak, långt, långt borta, där himmelen »rundar» sig, och att det nya året steg upp någonstades, och att det blef något »annorlunda».

Emellertid måste de ändå krypa »till kojs» redan klockan 9, ty mamma tyckte, att de under julhelgen varit uppe så mycket, att de väl behöfde lägga sig i tid.

Då mamma tog godnatt af barnen, kysste hon dem flera gånger, och så frågade hon dem,

om de ville lofva, att under nästkommande år försöka blifva snälla och lydiga barn?

— Ja, — svarade Ellen utan betänkande.

Gösta däremot såg något tvekande ut; han var tydligen fullt medveten om svårigheten att hålla ett dylikt löfte.

— Mamma, — sade han dröjande, — hur kommer det sig, att det är tråkigt att vara snäll?

— Det kommer sig däraf, min lille gosse, att ditt hjärta, liksom mitt och alla människors, af naturen är ondt, men om du blott riktigt innerligt älskar Herren Jesus, hvars födelse du nyss firat, då skall du få se, att det snart blir *roligt* att vara snäll.

Gösta betänkte sig en stund, därefter sammanknäppte han händerna och bad:

— Gode Gud, laga så att jag riktigt älskar Jesus och tycker, att det är *roligt* att vara snäll. Amen!

Ellen däremot bad sin bön helt kort:

— Gode Gud, laga så jag *blir* snäll, för Jesu skull. Amen!

Sedan de sagt godnatt och kysst sin mamma, skulle de försöka sofva, men Gösta föresatte sig i tysthet att ligga vaken för att »se», hur det nya året gick in. Men häraf blef ingenting, ty de somnade bägge genast. De sofvo öfver det hemlighetsfulla ögonblick, då det nya året gick in; de voro försjunkna i barndomens djupa, bekymmerfria sömn, medan det *gamla* med alla sina

mödor och bekymmer, sina synder och sorger för evigt sjönk ned i det förgångnas graf och det nya steg upp och i den tysta midnattsstunden bådade Guds fridstankar öfver mänskligheten...

De vaknade ej förrän långt fram på morgonen, — då en vänlig nyårssol smög sig in mellan gardinen och smekte deras bäddar, och mamma satt på sängkanten, kysste dem vakna och ropade, »Godt nytt år! Gud välsigne er, mina små älsklingar!»

Från Fosterlands-Stiftelsens Förlags-Expedition hafva utkommit och finnas hos alla bokhandlare att tillgå följande lärorika och underhållande böcker, passande

För den mognare ungdomen:

- A. L. O. E., *Den ryktbare läkaren i staden Korsfri och Hemligheten af hans konst.* Andra uppl. Häft. 75 öre, v. b. 1 kr.
 » *En synåls historia.* Berättelse för barn och ungdom, med illustrationer. Andra uppl. Häft. 50 öre, kart. 75 öre.
 » *Jättarnes besegrare* eller *Den strid alla måste kämpa.* Med 40 vackra illustrationer. Fjerde uppl. Häft. 1 kr., kart. 1: 25, klotb. 2: 25.
 » *Familjen Roman* eller *Trons kamp mot världen.* Forts. af »Jättarnes besegrare» eller Den stora striden. Med 7 planscher. Tredje uppl. Häft. 1 kr., kart. 1: 25, fint klotb. 2 kr.
 » *Sjön i urskogen.* En berättelse belysande det 12 kapitlet af romarebrevet. Tredje uppl. Häft. 1: 50, kart. 2 kr., klotband 2: 75.
 Ansgarius, Sverges apostel, skildrad för svenska folket tusen år efter hans död. Häft. 30 öre.
 Barnens Vän. Med öfver 100 vackra illustrationer och mycket god läsning. Inb. i vackert band 2 kr.
 Bibliotek för de unga. Af A. L. O. E., Vollmar, Ihle m. fl. 50 olika häften från 10 öre till 25 öre pr häfte.
 BUNYAN, J., *Kristens och Kristinnas resa tillsammans, praktupplaga* med 80 illustrationer. Andra uppl. Häft. 3 kr., klotb. med rött snitt 4: 50, d:o med guldsnitt 5 kr.
 » *Kristens resa* genom världen till den saliga evigheten. Ny öfvers. från originalspråket. Tionde uppl. med 6 planscher. Häft. 1 kr., v. b. 1: 25, klotb. 1: 60.
 » *Kristinnas resa* genom världen till den saliga evigheten, forts. af Kristens resa. Med 4 planscher. Ny öfvers. från originalspråket. Fjärde uppl. Häft. 75 öre, v. b. 1 kr., klotb. 1: 50.
 GRÖSS, C., *Matrosen* eller *Guds nåd i en syndares hjärta.* Sann berättelse från de södra hafven. Häft. 1 kr., kart. 1: 25, klotb. 2 kr.
 Guds fostrande nåd eller *Kerstin Redferns pröfningar.* Häft. 2: 50, kart. 3 kr., klotband 3: 75.
 HAGERUP, E., *De heliga martyrer.* Bearbetad och med bihang tillökt af C. O. Rosenius. Åttonde uppl. Häft. 1: 25, kart. 1: 50, klotb. 2 kr.
 HARMS, L., *Gyllene äpplen i silfverskålar.* Häft. 1: 50, kart. 1: 75.
 HEINRICH, K., *Berättelser ur verkligheten,* bekräftande sanningen af Guds löfte om hjälp i nöden. Fem häften à 50 öre.

HOLMBERG, E. J., Dr Martin Luthers lefverne 1483—1546.
Med tjugu stora och vackra illustrationer. Tredje uppl. Häft.
75 öre, kart. 1 kr.

IMMANUEL, W., *Vaken och bedjen!* eller *Genom honom till honom!*

En sann händelse, berättad för folket. Tredje uppl. Häft. 35 öre.
Julklockorna, af S. S:t, med illustrationer. Två häft. 35 öre.
Kontorsten, den unge, eller "*Om skalkar locka dig, så följ icke*".

Af Edwin Hodder. Häft. 85 öre, kart. 1: 10, klotb. 1: 75.
Min egen historia. Med 5 illustrationer. Häft. 85 öre, kart.
1: 10, klotb. 1: 75.

MULLENS, H., *Prasanna* eller *Trons seger*. En berättelse från
Bengalen. Illustrerad uppl. Häft. 1: 50, kart. 1: 75, klotb. 2: 50.

POWER, P. B., *Ett-punds-människor*. Öfvers. af G. S. Löwen-
hielm. Häft. 75 öre, kart. 1 kr., klotb. 1: 75.

PRATT, EMMA, *Konungabanéret*. Häft. 40 öre, kart. 60 öre.

PRENTISS, E., *Lilla Siris sex läromästare*. Häft. 50 öre,
kart. 75 öre.

Robert och Greta eller *En liten solstråle i en mörk vrå*. Häft. 75
öre, kart. 1 kr., klotb. 1: 75.

Rudolfs födelsedagsgåfva. En berättelse för ung och gammal.
Med 2 litograferade planscher. Kart. 50 öre.

Senapskornet eller *Mary Jones och hennes bibel*. Med illustra-
tioner. Häft. 1 kr., kart. 1: 40, klotb. 2 kr.

Svanboet. En berättelse från de skotska kovenanternas tid.
Häft. 50 öre, kart. 75 öre.

TAYLOR, L., *Lilla Febe* eller *En blick bakom kulisserna*. Häft.
1 kr., kart. 1: 25, klotb. 2 kr.

Ur lejonets mun eller *Församlingen i katakomberna*. Med 6
planscher. Tredje uppl., häft. 1: 50, kart. 1: 80, klotb. 2: 50.

Valda skrifter för skolan och hemmet af B. E—g.

I. Sånger, berättelser och samtal m. m. Häft. 2: 50,
klotb. 3: 50.

II. Musikbilaga. Häft. 1 kr., klotb. 2 kr.

III. Strödda uppsatser. Häft. 1 kr., klotb. 2 kr.

WALTON, O. F., *Skuggor* eller *En gammal länstols lefnadsöden*.
Häft. 1: 50, kart. 2 kr., klotb. 2: 50.

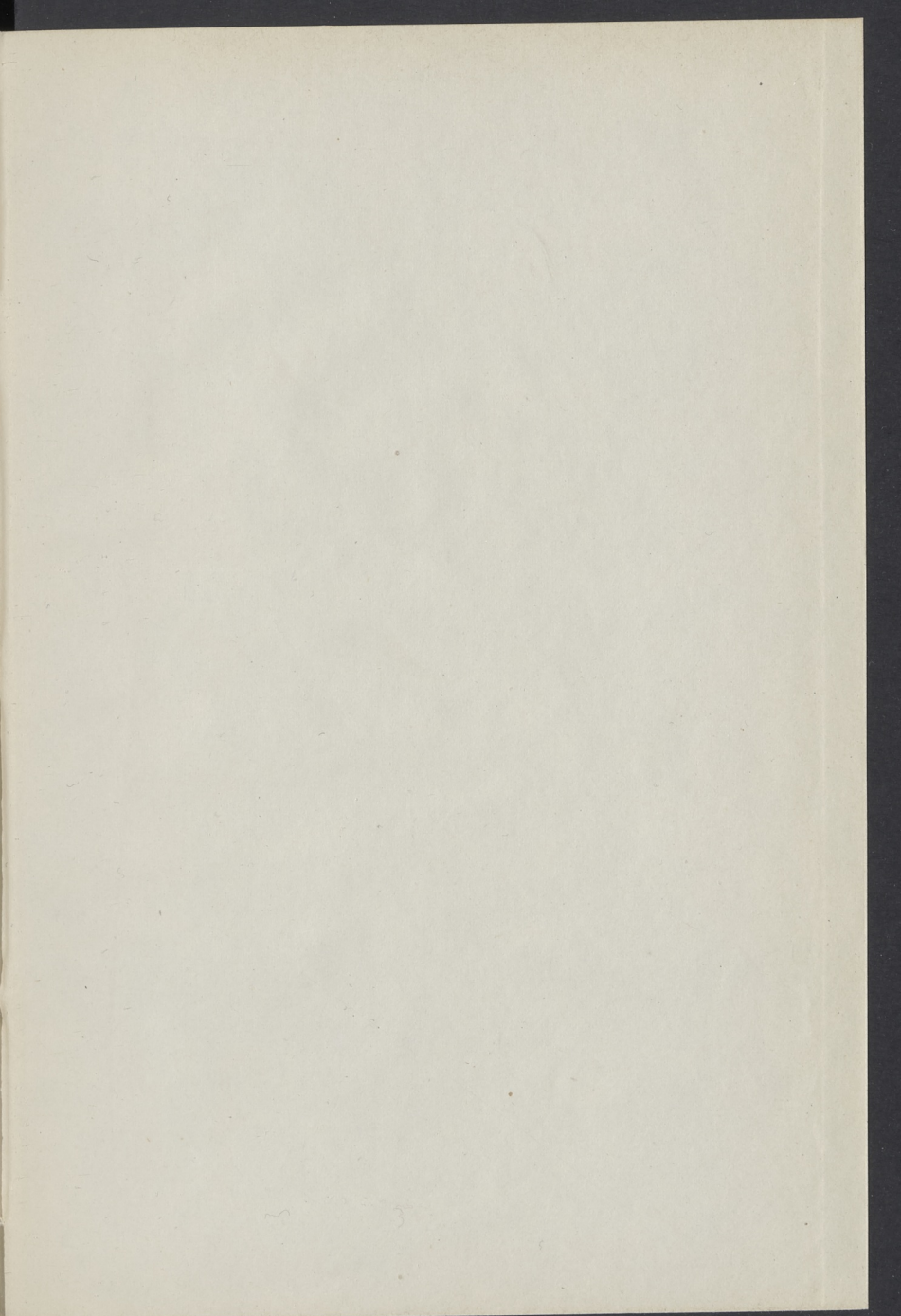
» *Ett lyckligt val*. Häft. 1: 25, kart. 1: 50, klotb. 2: 25.

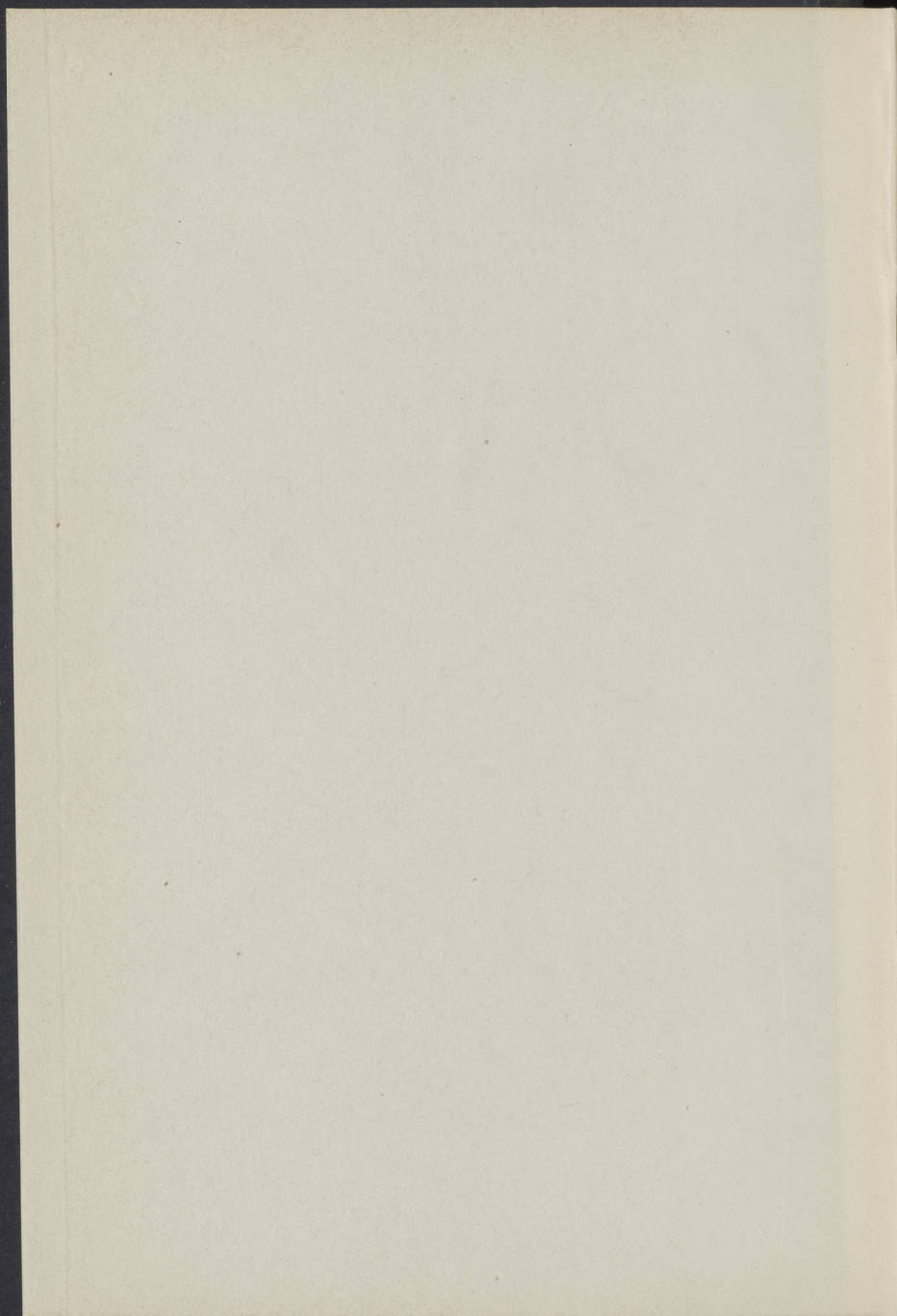
WEBB, Pomponia eller *De kristne af kejsarens hus*. Med 19
illustrationer. Kart. 2: 75, klotb. 3: 50.

WITHROW, W. H., *Valeria*, en af martyrerna i Roma. En be-
rättelse från den första kristna tiden. Med illustrationer. Häft.
1: 50, kart. 2 kr., klotb. 2: 75.

Vid partirequisitioner från Förlags-Expeditionen erhålles rabatt.

OBS.! All behållning af Förlags-Expeditionens böcker
och tidningar tillfaller missionen.

<i>Pris:</i>	
Häftad	1.25
Kartonn.....	1.50
Klotb.	2.25

UPPSALA UNIVERSITETSBIBLIOTEK

16000

001159854

PROSODY
AND
APPENDIX

STEWART
1891

Inches

1

2

3

4

5

6

7

8

Centimetres

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

TIFFEN Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

